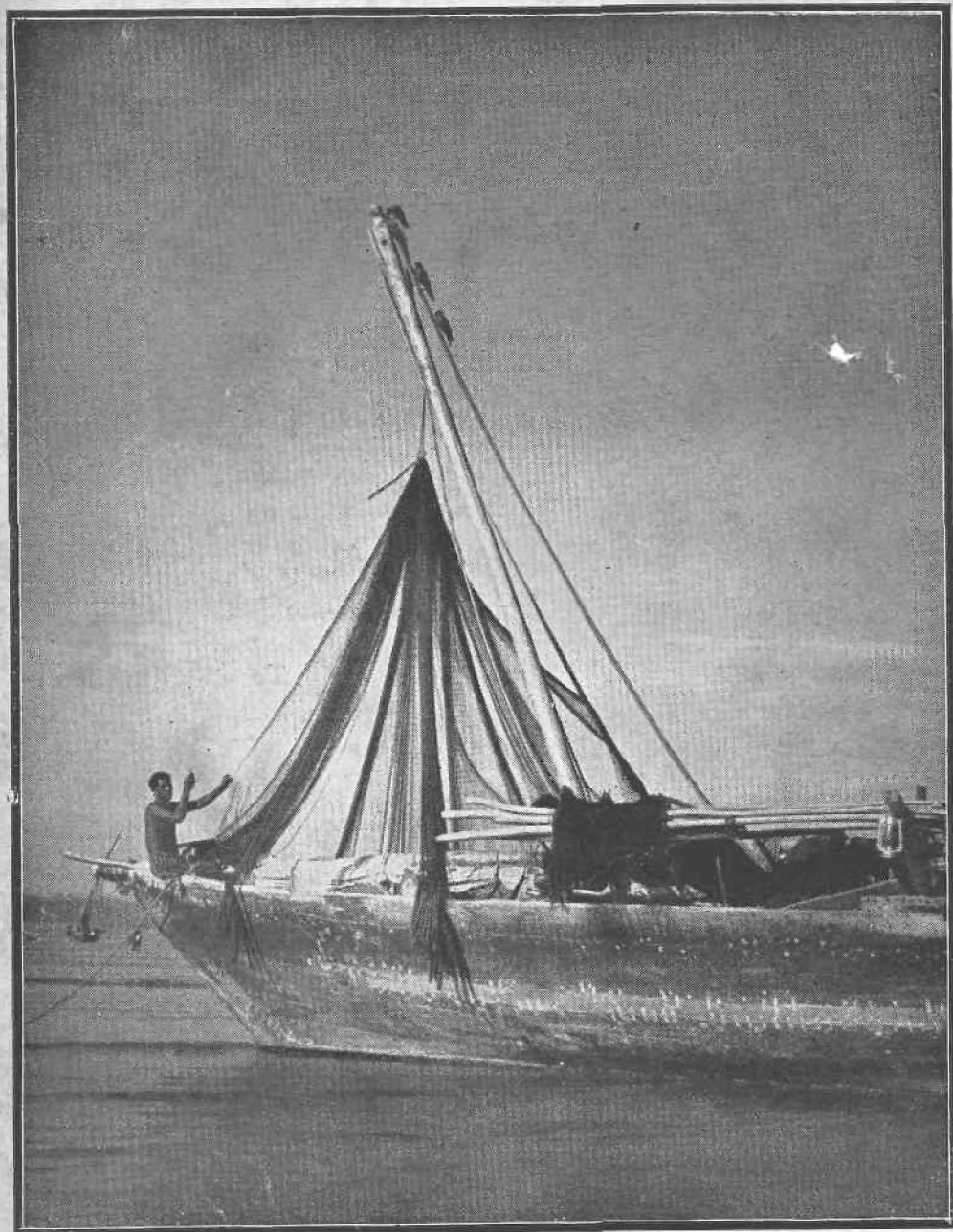

చందమామ

పిల్లల కథల మాసపత్రిక

బహుమతి
పొందిన వ్యాఖ్య

అంగరు దింపు

వంటనవారు :
టి. దైవాధీనం - నర్సింగి

రామయ్య: ఏవండీ శాస్త్రులుగారూ! ఇదేం విడ్డూరం - ఎండా, వానా లేకుండా అలా గొడుగు పట్టుకు వెళ్తున్నారేం?

శాస్త్రులు: అదా! ఇంగువలలో నకలు మార్కులు వర్షంలాగా కురుస్తున్నాయి - అవి పైన పడకుండా గొడుగు పట్టుకు వెళ్తున్నాను.

రామయ్య:-అయితే ఆనలు మార్కు "యింగువ" ఏదీ?

శాస్త్రులు:-ఇంకా తెలీదా? అనేక ఏళ్లుగా ప్రసిద్ధికెక్కినది "ఎల్. జి." మార్కు ఇంగువే - ఇతర మార్కులనుచూసి మోసపోవద్దు! అదిగో చూడు, వారిచేతిలో; చక్కగా పరిశీలించి ఎల్. జి. (L. G.) మార్కు యింగువను బజారు నుండి కొని తీసుకెళ్తున్నారు. అదిగో ఆ ఆమ్మాయిని చూడు. ఎంతో ఆహ్లాదంతో ఆవిడ్డ

కూడా చేతిలో వుంచుకొని వెళ్తున్నది. అది గాక ప్రతి భారతీయ నారీమణి తన వంటకాలకు "ఎల్. జి." మార్కు యింగువను వాడుచున్నది.

ఎల్. జి. మార్కు యింగువతో తయారు చేసిన వంటకాలు ఘుమ ఘుమాయింపు తోను, రుచికరంగానూ వుంటాయి.

మీరు "ఇంగువ"ను కొనునపుడు ఎల్. జి. మార్కును, లాల్ జి గోధు అండ్ కంపెనీ పేరును చక్కగా పరిశీలించి కొనుడు.

లాల్ జి గోధు అండ్ కంపెనీ
సాకారుపేట :: మద్రాసు

హెడ్డా ఫీసు — బొంబాయి.

ఆరోగ్యప్రదాయిని

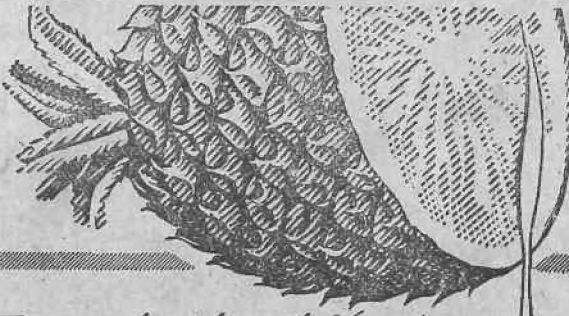
జీవామృతము వాడుటవలన జరిపీనదేహములకు బలమును, దుర్బల
విర్యులకు పటుత్వమును, నిద్రాహీనులకు సుఖ నిద్రయు, నరముల
ప్రొగుకు కండపుష్టియు, మందకొడిగనుండువారికి ఉల్లాసమును,
జ్ఞాపకహీనులకు జ్ఞాపకశక్తియు, రక్తహీనులకు కొత్త రక్తమును,
జీర్ణశక్తిలేనివారికి జీతరదీప్తియు, పాలిపోయినవారికి తేజస్సును,
మొదలగు అసంఖ్యాకములైన సుగుణములు యెన్నియో గలుగును.
త్రీపురుషులెల్లరు పయోభేదములేక ఎల్లకాలములయందు నేవింప
దగిన దివ్యమైన టానిక్.

జీవామృతం

కండపుష్టికి, జపసత్వములకు.

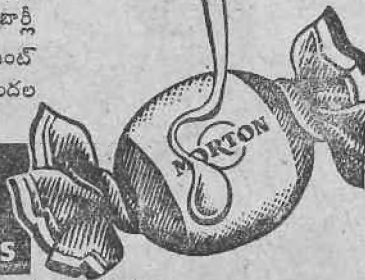
ఆ యు ర్వే దా శ్రమం లి మి టె డ్,

మ ద రా సు - 17.

తాజా పండ్లు మధ్యగల

స్వీట్స్ స్వతస్సిద్ధమైన విటమిన్లు గలవి
—యివి కాక క్రీమ్ డోఫీన్, జాక్కి
చక్కెర లాలీన్, పెప్పర్ మెంట్
లాజెంటీన్, యింకా ఎన్నో వందల
రకాలు దొరకును.

ఇండియా లోని ఏతైక ఎయిర్ కండిషన్డ్ స్వీట్స్
ఫ్యాక్టరీలో తయారు చేయబడిన శ్రేష్టమైన స్వీట్లు.

మనోహర పరిమళమునకు . . .

మైసూరు బాత్ ట్యాబ్లెట్లు

అష్టాదశకరమైన మల్లెపువ్వుల సువాసనతో కూడినది
సుప్రసిద్ధ మైసూరు శాండ్లీ సోప్ వారి తయారీ

అన్నిచోట్లా దొరుకును

గవర్నమెంటు సోప్ ఫ్యాక్టరీ

బెంగళూరు

(మెంబర్ ఐ. ఎస్. టి. ఎమ్. ఎ)

PHONE: 31

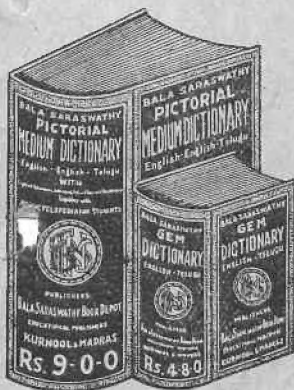
GRAMS: PUBLISHERS

మిడియమ్ డిక్షనరీ

Balasaraswathi Pictorial Medium Dictionary

ENGLISH - ENGLISH : TELUGU

with English Synonyms, Antonyms, Definitions and Illustrations
together with an Encyclopedia for Students

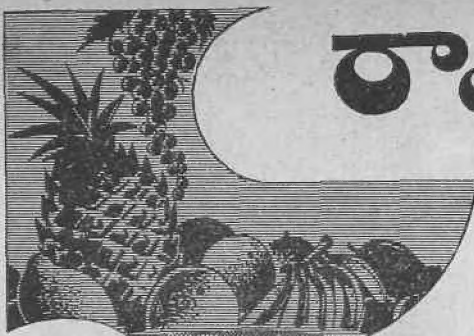
విద్యార్థులారా :

మా డిక్షనరీ విద్యార్థులకు-విజ్ఞానవేత్తలకు నిత్యం వారు చేసే విద్యా వ్యాసం
గ్లోబల్ ఎంకో ఉపయోగపడుతోంది. వేనకువేల దీనివల్ల నేడు లాభపడుతున్నారు.
విజ్ఞానం కావాలని, అంగ్లభాషలో పరిశ్రమ చేయాలని అనుకోనేవారందరికీ చేదోడు
వాదోడుగా వుండి, మీకా భాషలో శక్తిసామర్థ్యాలు తక్కువగావున్న లోపాన్ని తీర్చ
గలదు. ఇందులో మీకు అవసరమైనట్టి పదాలన్నింటిని కూర్చి సరికొత్త పద్ధతిలో
(English to English and Telugu and English synonyms, Antonyms,
Definitions, and Illustrations together with an Encyclopedia for students) చేర్చి అందము చందము లొలి

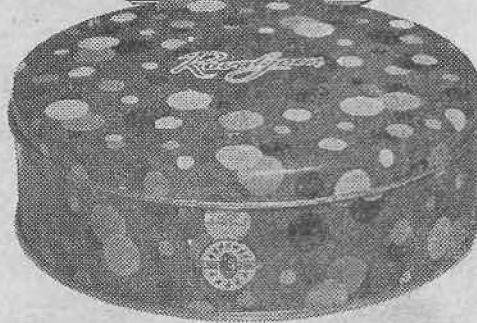
కేట్లుగా ముద్రించినాము. విద్యకు - విజ్ఞానానికి పరీక్షలో విజయానికి మీకు ఈ డిక్షనరీ ఎంతైనా తోడ్పడగలదని హామీ
యిస్తున్నాము. పూర్తి క్యాలికోబైండు మీడియం డిక్షనరీ ధర రు. 9-0-0. తెం డిక్షనరీ ధర రు. 4-8-0.
తక్కువ వెల : ఎక్కువ విలువ!! అవకాశాన్ని జారవిడుచుకోకుండా జాగ్రత్తపడాలని మిమ్మల్ని ప్రత్యేకంగా కోరుతున్నాము.

బాలసరస్వతి బుక్ డిపో, పోస్టు బాక్సు నెం. 3 కర్నూలు & మద్రాసు 1.

అంద్ర జనరల్ స్టోర్సు, మచిలీపట్టణం వారివద్దకూడా దొరుకును.

రావల్ గాన్

గ్లూకోజు, మంచి పాలు, చక్కెర—వీటితో
తయారై, చేతితో తాకబడక, యంత్ర
సహాయంవలన ప్యాకింగ్ కాబడినవి.

“రావల్ గాన్” మితాయిలా, టాపీలా
గత పది సంవత్సరాలుగా ప్రసిద్ధిపొందినవి.
ఉచిత బహుమతుల కేటలాగ్ కోసం వ్రాయండి
నేమిచంద్ పారస్ మల్ ఆండ్ కో.,

128 - ఎ. నై నియప్పనాయక్ వీధి,
మదరాసు - 3

సకల దంత వ్యాధులకు

కోతిమారు
నల్ల పండ్ల పాడి

ప్రతిచోట
దొరకును.

నోగి లండ్ కో

87 బైనాబజార్ రోడ్, మదరాసు-1

ప్రాకిష్టులు: ట్రేడ్ ప్రామోటింగ్ కార్పొరేషన్
పోస్టుబాక్సు నెం. 50, విజయవాడ-2.

డోంగ్రే గారి

బాలామృతం

బలహీనమైన బిడ్డలకు పుష్టినిచ్చి, పండ్లు
మొలిచేటప్పుడు ఆయ్యే విరేచనములు
నిలిపి, బలమును ఆరోగ్యము నిచ్చును.

K. T. Dongre & Co., BOMBAY-4

చందమామ

చందమామ
చందమామ

ప్రత్యేకించి పేరు పెట్టకపోయినా, ఈ సంచికను 'దీపావళి చందమామ' అనవచ్చు. దీనిలో దీపావళి విశేషాలు ఎక్కువగా ఉండటమే ఇందుకు కారణం. 'విజయ దీపావళి' గేయం బిడ్డల మనస్తత్వాన్ని చక్కగా వెల్లడిస్తుంది. 'ప్రకృతిలో వెలుగులు' కని విని ఎరుగని వింతలను మనకు చూపుతూ 'హట్టిపిల్ల' అనేది ముచ్చటైన మూడురంగుల కథ. ఈ కథకు ముఖ్యుడైన బెన్నయ్య జీవితఘట్టాలు పిన్నలకూ, పెద్దలకూ మార్గదర్శకాలే. ఆటబొమ్మకు జీవం వచ్చేటంతవరకూ వారు నిద్రపోలేదు. ఆట పంటి కార్యదీక్ష, ఉత్సాహమూ గలవారు విజయం పొందుతారు. దీపావళి తరువాత నాగులచవితి. 'చెట్టు-పుట్టు-పాము' బైపుచిత్రం ఇందుకు సంబంధించిందే.

సంపుట : నవంబర్ 1953 : సంచిక 5

విజయ దీపావళి

సీతా గీతా నేస్తాలు,
ప్రాణమీయగల నేస్తాలు.
ఒక కంచాన ఊంటారు
ఒక మంచాన ఊంటారు.
కిలకిల పండగ వచ్చింది
'కో' యని కోడి కూసింది.
లాల పోసుకొని ముస్తాబై
సీతను గీత పిలిచింది.

'ముత్యాలగొడుగును నే' నంది
ముసిముసి నవ్వులు నవ్వింది.
కలకలలాడే సీతమ్మ
దిగాలుమంటూ దీనంగా
'రత్నాలపాపను నే' నంది
రయమున మొగమటు తిప్పింది.
'సీతా, సీతా! పండగపూటా
ఏల విచారం? చెప్పవె మాటా!'

ఆని ఆడిగింది అంతట గీత.
అందుల కిట్లనె వంతట సీత :
'బంగరుపిచికవు నీకేం తల్లీ!
పండగ వబ్బం కాకేం తల్లీ!
చేతను పైసా లేకండా
తిండికి గింజలు లేకండా
పండగ మాకే ముం?' దంటూ
బావురుమని తెగ యేడ్చింది.

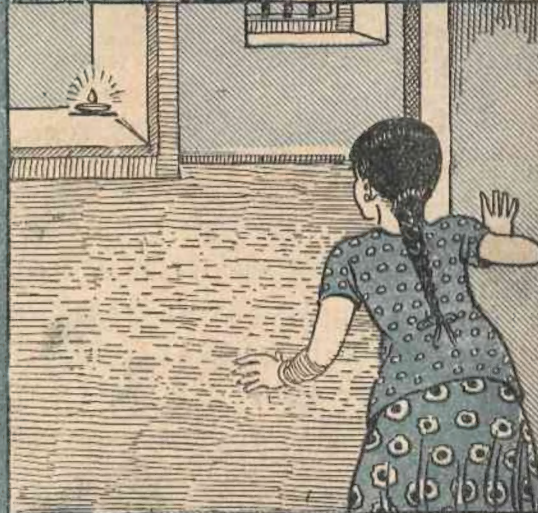
(గేయ కథ)

పాడుబ్రహ్మనూ తెట్టింది
'పక్షపాత మేలనె' అంది.
గీత అంత నిశ్చేష్టితురాలై
'పిల్లలందరము ఒకటేకాదా ?
మనలో మనకి విభేదమేలా ?'

అని రిప్పున ఇంటికి వెళ్ళింది.
వెంటనే మరలుచు వచ్చింది,
పువ్వుల పావడ తెచ్చింది
చుక్కల జాకెట్ ఇచ్చింది.
'చెల్లీ, సీతా! రా' అంది.
'వీటిని కట్టుకొ చూదా' మంటూ
వీపున తన చెయి వేసింది.

కొత్తదుస్తులతో సీతమ్మ
తల్లి దీవెనలు పొందుటకై
ఇంటికి పోవగ, ఇల్లంతా
కలకలలాడుట చూచింది.

'ఇదిఅంతా ఆ గీతామహిమే!'
అనుకొని తల్లీకూతుళ్ళు
సంబరపడుతూ వుండంగా
బాణాసంచా వచ్చింది!
చూచారా, ఆ లేత మనస్సులు
చూచారా, ఆ తీయని గుండెలు,
ఉండా లలాంటి నేస్తాలు
ఉండా లుండా, లింటింటా!

అట్ట మీది బొమ్మ

దీపావళి అనగా దీపాల వరుస అని అందరకూ తెలుసు. ఈ మాట చెప్పిని పడగానే ఒక పండగ పేరు మనకు స్ఫురిస్తుంది. అసలు, దీపావళి అనే ఈ మాటలోనే విదో గొప్ప విశేషమున్నట్లు తోస్తుంది.

ఐతే—దీపావళి పేరులోనే గాక, పండగలోకూడా గొప్ప విశేషమున్నది. దీపావళి పేరు వింటే మనస్సు వికసిస్తుంది. దీపావళిపండగ వస్తే ఆశాజ్యోతులు వెలిగి ప్రకాశిస్తాయి. దీపావళి పేరు అంత గ్రావ్యంగా వుంటుంది. దీపావళి పండగ అటువంటి కళ్ళవెలుగును ఇస్తుంది.

దీపావళిపండగ రాత్రిపండగ. చిమ్మ చీకటిలో అది వికసిస్తుంది. ఇంటిలోనూ, మనసులోనూ వుండే అంధకారాన్ని పటాపంచలు చేయటానికి ఈనాడు దేశమంతటా కోటానకోట్లు దీపాలు వెలుగుతై. తల్లులు చేసే దీపారాధనలతో, పిల్లలు చేసే బాణాసంచాల శబ్దాలతో, దీపావళిపండగ దివ్యంగా శోభాయమానంగా జరుగుతుంది.

ఏటా ఇంత శోభతో జరిగే ఈ పండగ ఎందుకోసం? నరకాసురుడనే రాక్షసుడు యీనాడు తుదముట్టించబడ్డాడు! ఇప్పటికి మనదేశంలో ఎంతమంది రాక్షసులు పుట్టలేదు? చావలేదు? అందరి చావుకోసమూ ఇటువంటి వైభవమైన ఉత్సవాలు జరుగుతున్నవా?—లేదు. మన భారతజాతికి ఇటువంటి దీపాల ఉత్సవాన్ని కల్పించిన ఆ నరకాసురుడు ఎంత క్రూరుడోకదా!

నిజానికి, మనదేశంలో పుట్టిన దేవతలూ గొప్పవాళ్ళే, రాక్షసులూ గొప్పవాళ్ళే. అందుచేతనే, మనదేశపు కథలు ప్రపంచమంతటినీ ఆకర్షించినై. లోకానికంతటికీ దారిచూపుతున్నాయి.

మన దీపావళి, లోకంలో ధనవంతులకూ దరిద్రులకూ ఒకే విధంగా వెలుగు చూపుతుంది. పండగలలోకల్లా ఈ పండగ అంటే పిల్లలకు యెంతో ఇష్టం. తల్లులకు ఎంతో తుష్టి. ఇంటా బయటా కలకలలాడే ఈ దీపావళి తల్లుల పండగ, పిల్లలపండగ. ఇంటింట జరిగే పండగ, ఇంటిల్లిపాదీ పాల్గొనే పండగ.

ఈవిధంగా ఒక యింటి తల్లి పిల్లలు ఉత్సాహంతో పాల్గొంటూవున్న దీపావళి దృశ్యమే, ఈ నెల చందమామపైన మీరు చూచే అట్టమీది బొమ్మ.

రఘు వంశం

ది లీ ప మ హా రా జా పట్ట మ హి మి పే రు
సుదక్షిణాదేవి. ఆ దంపతులకు సకల
సంపదలూ ఉన్నాయి కాని సంతానం
లేదు. అందువల్ల ఆయన భార్యానమేతుడై
గురువైన వశిష్టమహామునిపద్దకు పోయి,
తనకు వంశం నిలబడే యోగ్యత ఉన్నదో
లేదో చెప్పమని కోరాడు.

వశిష్టమహామునిపద్ద నంది నీధేనుప నే
గోపు ఒకటి ఉంది. 'ఈ గోపు సామాన్య
మైనదికాదు. కామధేనువుయొక్క పుత్రిక.
నీహూ, నీ భార్యా కలిసి ఈ గోవును కొన్నాళ్లు
భక్తిశ్రద్ధలతో సేవించినట్లయితే, మీ కోరిక
తీరుతుంది' అని ది లీ పు ని కి స ల హా
చెప్పాడు వశిష్టమహర్షి.

రాజు, రాణీ రోజూ ఉదయమే లేచి
స్నానం చేసుకొని తరువాత ఆ గోవును
పుష్పలతో పూజించేవారు. దూడ పాలుతాగి

విడిచినపిమ్మట రాజు ధేనువును అడవు
లమ్మట మేతకు తోలుకు వెళ్ళేవాడు. నీడకు
మల్లె చెనకాలేఉండి, దానికి ఏ అపాయమూ
రాకుండా కంటికి రెప్పలాగ కాపాడేవాడు.
సాయంకాలంవరకూ మేపి ఇంటికి తోలుకు
వచ్చేవాడు. ఇలా ఆ భూపాలుడు గోపాలుడై
ఇరవైయ్యొక్క రోజులు గడిపాడు.

ఇరవైరెండోరోజున యథావ్రకారం రాజు
నందినీధేనువును తోలుకు వెళ్ళాడు. అది
అనాడు హిమవత్పర్వతాలవైపు దారి తీసింది.
ఆ పర్వతాల ఎత్తూ, గాంభీర్యం, అందమూ
చూస్తూ, క్షణకాలం రాజు ధేనువును
మరిచాడు. అలోగా అది ఒక గుహలోపల
ప్రవేశించింది.

వెంటనే ఏదో అపదలో చిక్కుకొన్న
దానికిమల్లె అది 'అంబా' అని అరిచింది.
ఈ అర్తనాదం విసటంతో రాజు ఉలిక్కిపడి

పాలంకి వెంకటరామచంద్రమూర్తి

లేదు. ఏమంటే నేను శివునికి పరమాప్తుడైన కుంభాదరుణ్ణి! అయిన ఎద్దునెక్కేటప్పుడు నా వీపుమీద ఆడుగుపెట్టి మరీ ఎక్కుతాడు. ఆయనే నన్ను సింహంగా మార్చి ఇక్కడ కావలా పెట్టాడు. ఇక్కడకు వచ్చిన ఏజంతువునైనా సరే పట్టుకు తినే హక్కుకూడా నాకు ఆయనే ఇచ్చాడు.

‘అటుచూడు, ఆ దేవదారుమొక్కను. దాన్ని పార్వతీదేవి సరదాగా పెంచింది. ఒకనాడు అడవివినుగ ఒకటి ఆ చెట్టును పెట్టి ఒళ్లు రాసుకుంది. దానితో అంతమేరా చెట్టుయొక్క చెరడు ఊడి చక్కాపోయింది. అప్పుడు పార్వతీదేవి చాలా విచారించింది. అందుకోసమే పరమేశ్వరుడు ఆ చెట్టు పాడుకాకుండా నన్నిక్కడ ఈ రూపంలో కావలా పెట్టాడు. ఇదీ కథ. నువ్వింక చేయ గలిగిన దేమీ లేదు. ఈ గోవు ఆయువు నేటితో మూడింది. దీన్ని భక్షించి నా ఆకలి తీర్చుకుంటాను. కనుక నీదారిని నువ్వు వెళ్లవచ్చు’ అని చెప్పింది.

ఐతే, దిలీపమహారాజు కదలలేదు. ‘శివుని ప్రభావంవల్లనే నాహస్తం స్తంభించి పోయిందన్నమాట! అందువల్ల ఈ గోవును నేను నా బాణాలవల్ల కాపాడలేను. కాని దీనికి బదులుగా నేనే నీకు ఆహారమౌతాను.

గోవును వెతుకుతూ పరుగెత్తిపోయి ఆ గుహను ప్రవేశించేసరికి, గోవుపైన ఒక సింహం ఎక్కికూర్చుని దానిని భక్షించ తానికి సిద్ధంగా ఉన్నట్టు కనపడింది. వెంటనే రాజు అమ్ములపాదిలో చెయ్యిపెట్టి బాణం తీయబోయాడు.

ఏమి చిత్రమోకాని ఆ చెయ్యి స్తంభించి పోయి, అతడు బాణం తీయనేలేక పోయాడు. ఆశ్చర్యంతో, కోపంతో నిలబడి వున్న రాజుతో ఆ సింహం మానవభాషలో మాట్లాడబోయింది :

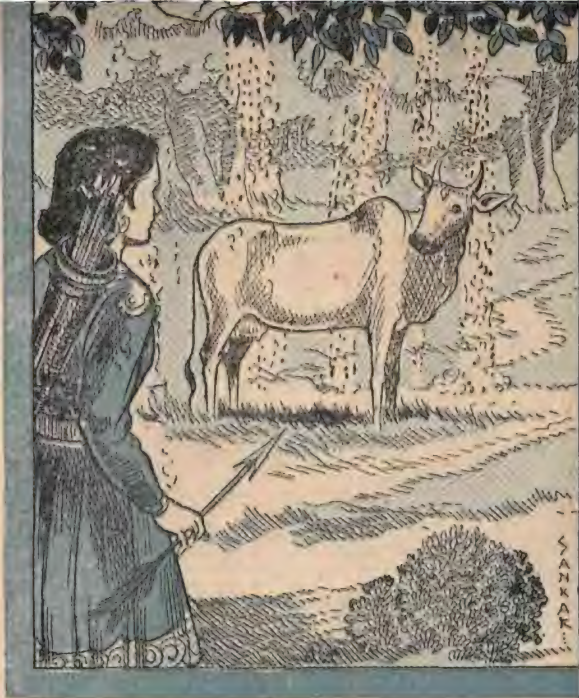
‘లాభంలేదు. ఒకవేళ నువ్వు నామీద బాణం చేయగలిగినా అది నన్నేమీ చెయ్య

దీనిని వదిలేయ్యి. పాపం, దీని దూడ ఆకలితో పాలకొసం నకనకలాడుతూ వుంటుంది. ఆ లేగమీదనైనా దయదలచి ఈ గోవును వదిలేయ్యి. మా గురువైన పశిష్ట మహామునికి ఇది లేకపోతే ఆయన చాలా ఇబ్బంది పడిపోతాడు' అన్నాడు.

ఈ మాటలు విన్న సింహం వికటంగా నవ్వుతూ, 'చూడగా మూర్ఖునికి మల్లే ఉన్నావే? ఈ ఆవు లేకపోతే నీ గురువు ఇబ్బందిపడతాడని తోస్తే దీనికి బదులు ఆయనకు కోటానుకోట్ల గోవులను ఇయ్యగల సమర్థత ఉంది నీకు. అలాంటిది ఒక్క ఆవుకొసం, మహిమండలానికి ఏకభత్రాధి పతివైన నీవు, ప్రాణం వదిలేస్తానంటా వేమిటి? నువ్వు పోతే ఒక్క ఆవు ప్రాణమే నిలుస్తుంది. నువ్వు బ్రతికి ఉంటే, కోట్ల కొలది జనుల ప్రాణాలను కన్నతండ్రిలాగా కాపాడగలవు. ఈ మాత్రం తోచిందికాదే నీకు?' అన్నది.

ఆ మాటలు విని నందినిధేనువు జాలిగా చూడటం మొదలుపెట్టింది. అప్పుడు రాజు సింహంతో, 'నేను మహిమండలాని కంతకీ చక్రవర్తినని పాగిడావు. అపదలో ఉన్న ఈ ఆవు నేరక్షించలేని నా చక్రవర్తిత్వ మెందుకు? నువ్వీ దేవదారువృణ్ణి ఎలా

కాపాడుతున్నావో, ఈ ఆవుని నేనలాగ కాపాడుతున్నాను. దీనిని వదిలి వెళ్ళటం న్యాయమా?' అన్నాడు. పైగా—

'ఒక ఆవుకొసమని నా మేను త్యజించ కూడదన్నావు. కాని, ఇది అన్ని ఆవుల వంటిదీ కాదునుమా. కామధేనువుతిక. కనుక, నా శరీరం బలిగని నా కిర్తిశరీరం నిలబెట్టు. నా శరీరానికేం? నీ ఆకలి తీర్చటంకన్న నాకది ఎక్కువకాదు. నా మాట విను' అంటూ అనేకవిధాల ప్రాధేయపడ్డాడు దిలిపుడు.

'అలైతే సరే' అంటూ సింహం నందినీ ధేనువుమీదనుంచి క్రిందికి దుమికింది.

13

వెంటనే రాజు చెయ్యి స్వాధీనమైంది. అడి
తప్పని దిలీపుడు సింహానెట పడడానికని
వెళ్ళి దానిముందు కూర్చొని భగవంతుని
స్మరిస్తూ కన్నులు మూసుకొన్నాడు.

సింహం తనమీద పడుతుందని కని
పెట్టుకొనివున్న రాజుమీద తలవనితలంపుగా
దేవలోకంనుండి పూలవాన కురిసింది.

భయంకరమైన సింహం ఆయనమీద
పడలేదు. సరికదా, 'కుమారా, లే' అన్న
చల్లబి పలుకులు విని పడి నై. రాజు
కళ్ళుతెరిచేసరికి అక్కడ సింహం లేదు.
'ఏమైంది? నన్ను పలిచిన దెవరు?' అని
రాజు విస్మయంతో అడిగేసరికి నందినీ
ధేనువు, 'ఎవరు!-నేనే. నిన్ను పరీక్షించటం
కోసం ఈ చిత్రకథ అంతా కల్పించాను.
సింహమూ లేదు, దేవదారువృక్షమూ లేదు.
అంతా కల్పితమే. కుంభోదరుడు కాదు
గదా, ఎవ్వరూ నన్నేమీ చెయ్యలేరు... నీ
ధర్మబుద్ధికి మెచ్చుకున్నాను. నీకేమి పరం

కావాలో కోరుకోరాజా' అన్నది నందినీధేను.

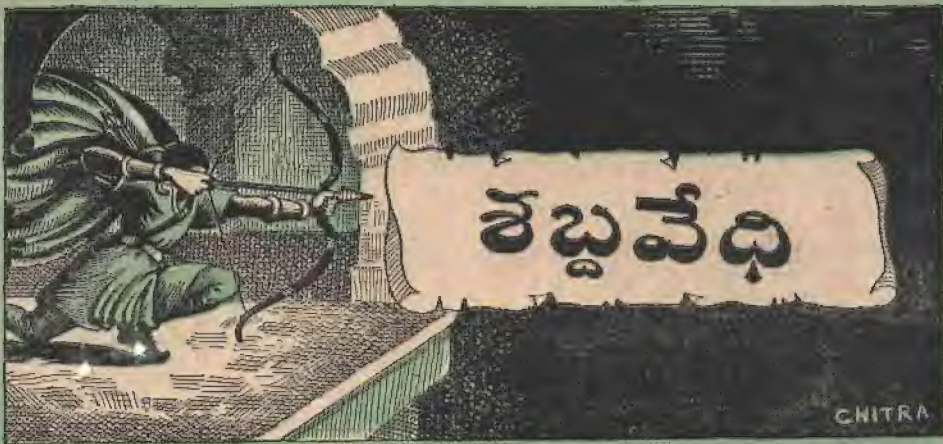
రాజు వినియంగా 'తల్లీ, వంశం నిలబెట్టే
కుమారుడు కావాలి అని' కోరాడు.

ఐతే, తన పొదుగులో పాలు ఒక
దొప్పెడు తీసుకు తాగమంది ధేనువు. లేగ
దూడ తాగినతరువాత మిగత పాలు వశిష్ట
మహామునికి ఇచ్చి, వారి నునుమతితో
తీసుకుంటానన్నాడు రాజు.

ఈ మాటలకు మెచ్చుకుని ధేనువు ఆశ్ర
మానికి తిరిగివచ్చింది. జరిగిన సంగతులు
విని సుదక్షిణాదేవి ఆనందపడింది. రాజు
ధేనువు పాలు తాగి భార్యాసమేతుడై తన
అయోధ్యానగరానికి తిరిగి వచ్చాడు. ఆ
దంపతులకు చక్కని పుత్రుడు కలిగాడు.

ఆ బాలుడే రఘువు. రఘువు పెద్దవాడై
గద్దె ఎక్కినతరువాత గొప్ప రాజనిపించు
కున్నాడు. గొప్పరాజు కనుకనే ఆ వంశానికి
అతనిపేరుతో, 'రఘువంశం' అనేది ఏర్పడి,
ప్రసిద్ధికెక్కింది.

[కరుణను బలవంతంగా వివాహం అడదలచిన కరుణవర్మ, వండిదాసు అనుచరుల బాబాలకు బలితవుతాడు; సోమశర్మ గాయపడతాడు. నన్యాలవేషాల్లో వున్న విజయవర్మ, పానయ్యల్ని భీమవర్మ గుర్తించి పురికికి విధిస్తాడు. కాని, శిక్ష అమలుజరిపే సమయానికి దేవపూర్ జమీందారు అక్కడికి వచ్చి; హంతకులను విచారించే హక్కు తనదే-అని భీమవర్మతో వాదించి, చారిత్రాని తన భవనానికి తీసుకుపోతాడు. అటుతరువాత—]

మొదటనుంచి దేవపూర్ జమీందారు కోసల్పూరుపక్షమువాడే. ఏ పక్షం అనుకూలంగా వుంటే ఆ పక్షంతో చేతులుకలిపే భీమవర్మ అంటే అతడికి మంట. దీని ల్పూరు రాజపక్షంవారు బలవంతులు కనుకనూ, వాళ్లని ఓడించాలంటే ఎవరు ఎంతటి సాయంచేసినా—తమకు ఉపయోగమే కనుకనూ, కోసల్పూరువాళ్ళు భీమవర్మను ఉపయోగించుకొంటున్నారు. భీమవర్మ నిలువెల్లా దగాకోరేసిన సంగతి ఎరిగి

వున్నాడు దేవపూర్ జమీందారు. సమయం చిక్కింది కనుక అతడి బద్ధవిరోధులైన విజయవర్మ ముతాద్వారా అతడి రహస్యాలు కనుక్కోవాలనుకున్నాడు. ఆ అవకాశం యీనాడు లభ్యమైంది.

న్యాయస్థానంగా ఏర్పడివున్న మందిరంలో దేవపూర్ జమీందారు ఆసీనుడైనాడు. విజయవర్మనూ, పానయ్యనూ సైనికులు అయిన ఎదటికి తీసుకవచ్చారు. 'చిక్కాము. ఆ దేవదేవుడు తప్ప మనలను

ఎవరూ రక్షించలేరు' అని వాళ్ళిద్దరూ భావించసాగారు. రణరంగంలో వీరమరణం పొందవలసిన తనకు—ఈ ఉరూపేరూ లేని చావు సంప్రాప్తమవుతున్నదే అని విజయ వర్మ దిగులుపడసాగాడు.

దేవపూర్ జమీందారు పానయ్యా, విజయవర్మలవైపు సాలోచనగా చూసి ఇలా అడిగాడు—

“నిజంచెప్పండి! మీరు ఏపక్షంవాళ్లు?”

ఇంతటి సూటిప్రశ్న - వస్తుందని పానయ్యా, విజయవర్మా భావించిఉండలేదు. తమని చీసల్వారువాళ్ళనుగా భీమ వర్మ చెప్పినసంగతి, దేవపూర్ జమీందారు

నమ్మివుంటాడని తలచిన వారికి, ఈ ప్రశ్న ఆశ, ఆశ్చర్యంకూడా కలిగించింది. అయినా, నిజం చెప్పకతప్పదు. అబద్ధం చెప్పి నమ్మించేందుకు ఆవగింజంతకూడా ఆవకాశంలేదు. తమని కోసల్వారు పక్షియులు పట్టి బంధించడంతో, తాము చీసల్వారుపక్షియులని తేలిపోతూనేవుందికదా!

దేవపూర్ జమీందారు ప్రశ్నకు విజయ వర్మ యిలా జవాబిచ్చాడు :

“నేను చీసల్వారు పక్షంవాణ్ణి. ఇతడు మాత్రం ఏపక్షానికి చెందడు. ఒకానొక సందర్భంలో నాతో స్నేహం కలిసి, అప్పటి నుంచీ నాకు అండగా వుంటున్నాడు. ఇతడి పేరు పానయ్య! పడవలు నడిపే వృత్తి.”

కల్లా కపటం లేకుండా విజయవర్మ ఇచ్చిన యీ జవాబుతో దేవపూర్ జమీందారు సంతృప్తిచెందినట్టు కనిపించాడు. అతడి ముఖాన చిరునవ్వు కదిలింది.

“నువ్వు అభయవర్మకు తగిన పుత్రుడవనిపించావోయ్ విజయవర్మా!” అన్నాడు.

“మీ తండ్రిని నే నెరుగుదును. కాల పరిస్థితులకు అనుగుణంగా మనం కదలక పోతే ఎంత ప్రమాదకరమో, మీ తండ్రి జీవితమే మనకు నేర్పుతుంది. మీ తండ్రి చిత్రహింసలకు గురిఅయి మరణించాడనేది

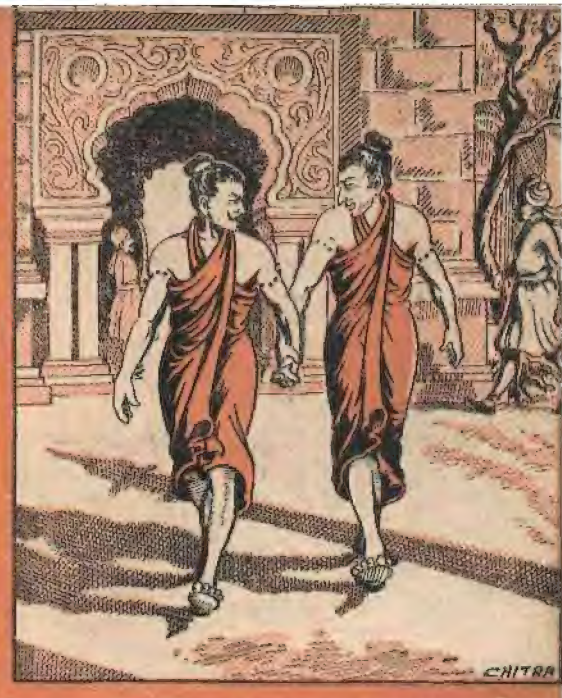
చేసంలో అంతా ఎరిగిన విషయమే. నేను కోసల్పారువాణ్ణి. అయినా నిన్ను క్షమించి పదులుతున్నాను.”

“మరి పానయ్య సంగతి?” అన్నాడు విజయవర్మ, జమీందారు అన్న వాక్యంలోని అర్థాన్ని గ్రహించి.

“చదలపలిసిన పనిలేదు. వాణ్ణిగురించి చాలాకాలంగా నేను వింటున్నాను. ఈ ప్రాంతంలో అంత పేరుమోగిన దగాకొరు మరొకడు ఉండడు. గొంతుకు వుచ్చుతగిలిస్తే కాస్త బాధపడినా, వాడికి ఇతరులకి తరవాత ఎంతో హాయి!” అన్నాడు జమీందారు.

జమీందారు మాటలు వింటూంటే, పానయ్యకు నిజంగానే గొంతుకు వుచ్చు బిగిస్తున్నట్టు తోచింది. దీనంగా విజయ వర్మకేసి చూశాడు. విజయవర్మ గట్టి నిశ్చయానికి వచ్చినవాడిలా తల పంకించి దేవ పూర్ జమీందారుకేసి తిరిగి ఇలా అన్నాడు:

“మీ దయకు పాత్రుణ్ణయినందుకు నే నెంతో గర్విస్తున్నాను. నిజం చెప్పాలంటే నాకు కోసల్పారు—బీసల్పారు రాజవంశీ కుల తగాదాలతో ఏమాత్రం ప్రసక్తి లేదు. భీమవర్మ, సోమవర్మలు నా తండ్రికి నాకూ చేసిన అన్యాయాలకు బదులుగా పగతీర్చు కోవడమే నా వుద్దేశం. కనుక నన్ను

క్షమించడంలేదే, నా స్నేహితుడైన ఈ పానయ్యనూ క్షమించమని కోరిక.”

విజయవర్మ గంభీరస్వరంతో ఇలా అనే సరికి, దేవపూర్ జమీందారు ముఖంలో క్షణికాలం కలవరపాటు కనబడింది. ఒక్క మారు దీర్ఘంగా నిట్టూర్చి—

“నరే, మీ ఇద్దరినీ వదిలిపెడుతున్నాను. మీరుమాత్రం ఇటుపైన నా కంటికిగాని, నా సైనికుల కంటికిగాని ఈ పరిసరాలలో కనబడకూడదుసుమా. పొండి!” అన్నాడు.

విజయవర్మా, పానయ్యా జమీందారుకు నమస్కరించి స్వేచ్ఛగా బయటికి వచ్చే శారు. ఇక ఆ ప్రాంతాన్నుంచి ఎంతత్వరగా

1778

అని అడిగాడు పానయ్య, విజయవర్మను.
“అదే అలోచిస్తున్నాను. మనం తల
పెట్టిన కార్యం పూర్తి కాకపోయినా, కొంత
వరకైనా ఫలించింది. కరుణను రక్షించి
వెంట తీసుకు రాలేకపోయినా, అ బలవంత
పెళ్ళినుంచి రక్షించగలిగాం. ముందు
కర్తవ్యం రేపు అలోచించవలసిందే. నేను
సత్రానికి వెళతాను” అన్నాడు విజయవర్మ.

పానయ్య అడవిలోని తన రహస్య
గృహంవైపు నడిచాడు. విజయవర్మ సరా
సరి సత్రంకేసి నడవసాగాడు. కాని, అతడు
సత్రం సమీపించకముందే, అతడిని వెతుకు
కొంటూ ఇద్దరు అనుచరులు రావడం
కంటబడింది. విజయవర్మ ఏదో ప్రమాదం
సంభవించిందనుకుంటూ వారికి త్వర
త్వరగా ఎదురువెళ్ళాడు.

అనుచరు లిద్దరూ విజయవర్మను సమీ
పించారు. ఎంతో వుత్సాహంగా వున్న వాళ్ళ
ముఖకవళికలను చూసేసరికి, విజయ
వర్మకు వాళ్ళు ఏదో శుభవార్త తెస్తున్నా
రనిపించింది.

“ఏమిటి విశేషాలు?” అన్నాడు
విజయవర్మ ఎంతో ఆత్రంగా.

“చాలా వున్నాయ్. సత్రం చేరగానే
అన్ని చెబుతాం. ముందు యీ పుత్రరం

బయటపడి, తమతమ నివాసాలు చేరితే
అంత శ్రేయస్కరమని వాళ్ళకు తెలియనే
తెలిసింది. అందులోనూ భీమవర్మ పైని
కుల బారి పడకుండా తప్పించుకుపోవడం
ముఖ్యం.

వాళ్ళిద్దరూ అడ్డదారుల వెంట నడిచి
అడవి చేరుకొనేసరికి సూర్యాస్తమయం
కావచ్చింది. విజయవర్మా, పానయ్యా
అకలితో నకనకలాడిపోతున్నారు. ముందు
భోజనం, తరవాత విశ్రాంతి తప్ప చేయగల
పనికూడా వాళ్ళకు తోచలేదు.

“నేను నా రహస్యగృహానికి వెళ్ళు
తున్నాను. నువ్వు సత్రం చేరుకొంటావా?”

చూడండి!” అంటూ అనుచరులలో ఒకడు ఒక వృత్తరం విజయవర్మకు యిచ్చాడు.

విజయవర్మ వృత్తరం ఒకటిరెండు మార్లు చదువుకున్నాడు. చంద్రదుర్గాధిపతి, బీసల్పూరు రాజునుంచి పిలుపు రాగా తన అనుచరులతో బయలుదేరి వెళ్ళిపోయాడు. అక్కడికి ఇరవైమైళ్ళదూరంలో బీసల్పూరు —కోసల్పూరు సేనలమధ్య పెద్దయుద్ధం పోసగే సూచనలు వున్నట్టు తెలిసి, అతడి కా పిలుపు వచ్చింది. విజయవర్మను జాగ్రత్తగా మనులుకోవలసిందనీ, అనుచరులతో కలిసి ఏ నిమిషానికైనాసరే యుద్ధానికి బయలు దేరేటందుకు తయారుకావలసిందనీ హెచ్చ రిస్తూ వ్రాసిన ఉత్తరం అది.

ఆ ఉత్తరం విజయవర్మకు అపరిమి తానందం కలిగించింది. ఎట్టకేలకు కోసల్పూరు రాజ్యప్రాంతం రణరంగం కాబో తున్నందుకు అతడికి చాలా సంతోషం కలి గించింది. ఈ దెబ్బతో భీమవర్మ దర్పం ఏమిటో తెలిసిపోతుందనీ, అసలు అతడు విడిదిచేసివున్న నర్మదానదీతీరపు భవనమే కదసరంగం కాగలదనీ విజయవర్మ భావించాడు.

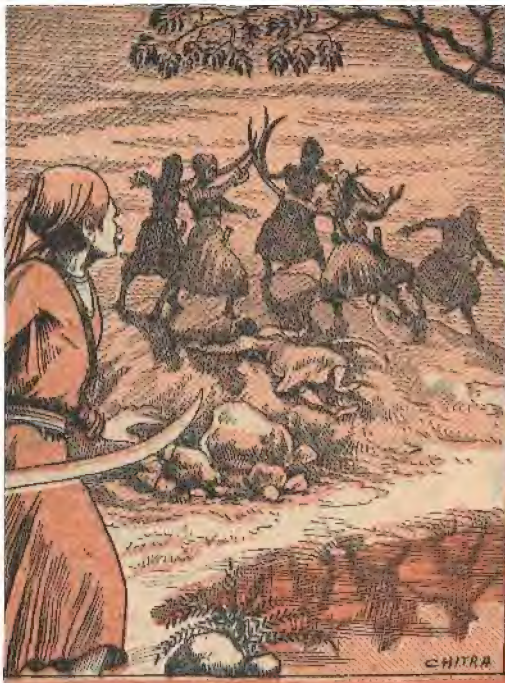
అనుచరులతో కలిసి విజయవర్మ సత్రం చేరాడు. అక్కడ పరిస్థితి అంతా కోలా

హలంగా వుంది. వేగుచూడబోయిన కొందరు రకరకాల వార్తలు పట్టుకువచ్చారు. వందలూ వేల సంఖ్యలో ఎవో సైన్యాలు అడవిదారుల వెంట కదలివస్తున్నట్టు వారు చెప్పసాగారు.

“ఈ అడవిలో చెట్లకంటే అందులో తిరుగులాడే సైనికుల సంఖ్య అపారం. నా కళ్ళతో నేను చూశా” నన్నాడు ఒకడు.

అనుచరులు చెప్పే ఈ వార్తలు వింటూ విజయవర్మ, భోజనం ముగించాడు. అప్పు టికి రాత్రి చాలా పొద్దుపోయింది. అనుచరు లలో కొందరు నిదురిస్తూవుండగా, మరి కొందరు వంతులుప్రకారం ఆ చుట్టుపట్ల

ఒరనుంచి కత్తి లాగి ఆ ధ్వని వచ్చినవైపు పరుగెత్తసాగాడు.

గుబురుచెట్టు దాటుకొని ఒక ఖాళీ మిట్ట ప్రదేశందగ్గరకు వచ్చేసరికి— విజయవర్మ నిశ్చేష్టితుడయ్యాడు.

ఒకేఒక వ్యక్తిని ఐదారుగురు సైనికులు చుట్టుముట్టారు. కత్తులతో సరఫరాతున్నారు. చుట్టుముట్టబడిన ఆ వ్యక్తి సైనికుల కత్తి దెబ్బలను కాచుకుంటూ, అవకాశం దొరికి నప్పుడల్లా వారిని గాయపరుస్తున్నాడు.

"వస్తున్నా. భయపడకు. నిలబడు.

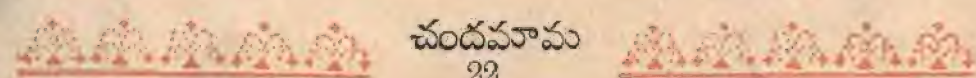
ధైర్యంగా నిలబడు!" అని కేకలువేస్తూ విజయవర్మ ఆ యోధులకేసి పరుగెత్త సాగాడు. అలా యుద్ధానికి తలపడినవాళ్ళవరో అతడికి తెలిదు. కాని ఒకేఒక వ్యక్తిని ఐదారుగురు యోధులు చుట్టుముట్టి హతమార్చటంమాత్రం అధర్మంగా కనబడింది విజయవర్మకు.

నిస్సహాయుడైనా ధైర్యంతో అంతమంది శత్రుసైనికులకు కత్తితో జవాబు చెబుతున్న పీరుడు, విజయవర్మ మాటలతో ఎక్కడలేని వుత్సాహం తెచ్చుకుని ఒకరి తరవాత ఒకరిని గాయపరచసాగాడు. అంతలో విజయవర్మ వెనకనుంచి ఆ సైనికులను ఎదుర్కొన్నాడు.

కావలికాయడానికి నియమించి తనూ నిద్రించాడు.

తెలతెల్లవారుతూండగా విజయవర్మకు మెలకువ వచ్చింది. సైనికదుస్తులు ధరించి, స్వయంగా ఆ చుట్టుపట్ల పరిస్థితులు ఎలా వున్నదీ చూచి వచ్చేటందుకు బయలుదేరాడు.

అడవిప్రాంతం యింకా మసకచీకటిగానే వుంది. జాగ్రత్తగా దారిచూసుకుంటూ విజయవర్మ ఆ చెట్లమధ్య నడవసాగాడు. అలా కొంతదూరం నడిచేసరికి హఠాత్తుగా అతడి చెవులకు దగ్గరలోనే పెద్ద ధ్వని వినబడింది. ఆ క్షణంలోనే విజయవర్మ

కత్తిదెబ్బకు ఒక సైనికుడు కూలాడు. మరొకడు గాయపడి బాధతో విలవిల తన్ను కొంటున్నాడు. విజయవర్మ రావడంతో తక్కిన సైనికులు హడలెత్తి పలాయన మయ్యారు.

అలా పలాయనమైపోతున్న సైనికులలో ఒకరిని విజయవర్మ, వేరొకణ్ణి ఆ వీరుడూ కత్తికి బలిచేశారు. అతరువాత ఒకరిని మరొకరు అప్పుడే గుర్తించినట్టు ఎదురూ బొదురుగా నిలబడిపోయారు.

“సమయానికి సహాయపడ్డారు. మీ రెవరు?” అని అడిగాడు ఆ వీరుడు విజయవర్మను. విజయవర్మ ఆ వీరుడి కంఠ స్వరంలోని హుందానూ, గాంభీర్యాన్నీ చూసి నివ్వెరపోయాడు. అ నిమిషంలోనే, అతడు మామూలు సైనికుడు కాదనీ, తగినంత ప్రాముఖ్యం గలవాడే అయివుంటాడనీ గ్రహించాడు.

“నేను రావటం కొంచెం ఆలస్యమైంది. నాది సమయానికి అంతగా అక్కరకు రాని సహాయం అయినందుకు విచారిస్తున్నాను. నేను రాకపోయినా మీరు ఆ సైనికులందరినీ పరిమార్చివుండేవారు” అన్నాడు విజయవర్మ.

విజయవర్మ మాటలకు ఆ వీరుడు జవాబిచ్చేటంతలో, ఒక్కసారిగా పరుగెత్తి వస్తున్న గుర్రపుదళంచేసే ధ్వని వినబడింది. కాసేపటికల్లా నాలుగైదువందల మంది అశ్వసైనికులు అక్కడికివచ్చి ఆగారు. వాళ్లదళ నాయకుడు ముందుగా అశ్వాన్ని దిగి, ఆ వీరుణ్ణి సమీపించి—

“ప్రభువుల ఆజ్ఞప్రకారం నా దళంతో వచ్చాను. చంద్రదుర్గాధిపతి వేయిమంది సైనికులతో ఈ సాయంకాలానికికల్లా వస్తారు. తమ ఆజ్ఞ!” అన్నాడు.

“అదుగో ఆ చెట్లవెనకనే మన గుడారాలు ఉన్నాయి. ముందు చేయవలసిన

దేమిటో నిర్ణయిస్తాను. సైనికులందరూ గుర్రాలు దిగి ఇక్కడే ఉండేటట్టు అజ్ఞాపించి, నువ్వు, ఈయనా కలిసి ఆ గుర్రాలవద్దకు రండి!” అనిచెప్పి ఆ వీరుడు వెళ్ళిపోయాడు.

విజయవర్మకు యిదంతా అశ్చర్యం కలిగించింది. కాసేపటిలో అశ్వదళనాయకుడు, సైనికులకు వారి విధులు చెప్పి విజయవర్మ దగ్గరకు వచ్చాడు. ఎంతో కుతూహలంగా వున్న విజయవర్మ దళనాయకుణ్ణి ఆ వీరుడేవరని ప్రశ్నించాడు.

“ఎవరో తెలియదా? వీసల్వారు ప్రభువు!” అన్నాడు దళనాయకుడు.

విజయవర్మ ఆశ్చర్యానికి అంతం లేక పోయింది. తలవనితలంపుగా, తను సరాసరి వీసల్వారుప్రభువుకే సాయం వచ్చి నందుకు తనను తాను అభినందించు కున్నాడు. భీమవర్మా, సోమశర్మల అంతం

కనుక్కునేందుకు సమయం వచ్చిందికదా! అన్న వుత్సాహంతో విజయవర్మ, దళనాయకుడితో కలిసి వీసల్వారు ప్రభువు విడిసిఉన్న గుర్రాలకేసి బయలుదేరాడు.

వీసల్వారు ప్రభువు, విజయవర్మను గౌరవపూర్వకంగా తన గుడారంలోకి అహ్వానించాడు. అతిథి మర్యాదలను జరిపి, తరవాత సంభాషణ ప్రారంభించాడు:

“నేనెవరో యాసరికి మీకు తెలిసే వుంటుంది. ఇక మీ సంగతి నాకుతెలియ చెప్పండి!” అని అడిగాడు.

‘నా పేరు విజయవర్మ’ అని తప్ప అంతకన్న తను చెప్పకొగలిగింది ఏమీ వున్నట్టు కనబడలేదు. ఐనా, ఏముంది? తనింతవరకూ ఏ గొప్ప యుద్ధంలోనూ పాల్గొన్నదిలేదు. పెద్ద సాహసకృత్తాలా నెరపి ఉండలేదు.

[వచ్చే సంచికలో ముగింపు]

బలే సమాధానం!

డి. పాండురంగ విఠల్

చిటపట చినుకులు
తటపట కురియగ
చెరువుగట్టుపై
చెలికాండ్రుపురు
చిండులు ప్రోక్కుచు
పోతూవున్నారు.

'ఉప్పు'ను వా డిటు
'పప్పు'నుచూచి
'ముప్పేదైనా
ముందుకవస్తే.
నిప్పే చెరువుకు
అంటుకపోతే,
నీళ్ళే లగభగ
మండుకపోతే
చేపలు యేమైపోతాయో!
తాలిదేస్తున్నదన్నాడు.

'వచ్చేదింకను

వేసవికాలం
అగ్నిభయాలు
అసలే యెక్కువ,
అద్భుతమంటే
నీళ్ళే దొరకవు.
చేపలు యేమైపోతాయో!
అంటూ 'పుప్పు'తో కలసి
'పప్పు' యేడ్చాడు.

న్నేహితు లిరువురు
విడుచునుండగ
సాయంకాలం దాటింది;
అచ్చటి కొచ్చిన
'అధిక తెల్విగా'
"దెందుకు ఏడుపు?" అన్నాడు.
చిట్టచివ్వరికి
చెలికాండ్రుపురు

సంగతి అంతా
సాంతం చెప్పి
గుండెలు బాదుకు యేడ్చాడు.

'అధికతెల్విగా'
"డింటేనా?" యని
వకవక నవ్వి చెప్పాడు:
'చేపల మూకలు
చెల్లెక్కుతవిలె,
కప్పలన్నియూ
గల్లెక్కుతవిలె!
కంగా రెండుకు?' అన్నాడు.

'అట్లా అయితే
పర్వా లే'దని
ఉప్పు పప్పులు
ఉచ్చాహంతో
ఇంటికి త్రోవను పట్టాడు:

ఒంటిమిట్ట పుట్టుక

ఒకప్పుడు 'కడప మండలంలో' ఇద్దరు దోపిడిదొంగలు చాలా పేరుపొందారు. వాళ్లే ఒంటడూ, మిట్టడున్నా. వాళ్ళు ధారులు కాసి, బాటసారులను కొట్టి బోలెడంత ధనం గడించారు. ఇలా గడించిన ధనమంతా ఒక కొండమీద పాతిపెట్టుతూ ఉండేవాళ్ళు. ఆ కొండమీద ఒకేఒక బ్రహ్మాండమైన వలక వంటి పెద్దరాయి వుండేది. ఒంటడూ మిట్టడూ అక్కడ ఆస్తరణ ఏర్పరచుకొని, వాళ్ళ సంపాదన అంతా ఆ సమీపంలో దాచబెడుతూవచ్చారు. ఇలా వాళ్ళు దాచబెట్టిన సంపాదన లెక్కపెట్టవలసివస్తే, లక్షలో విలువచేస్తుందని తేలింది.

ఒకరోజున, మామూలుప్రకారం ఒక బాటసారి ఆదారిని ఇలానే పోవటం తటస్థించింది. అలవాటు చొప్పున ఒంటడూ మిట్టడూ వానికి ఎదురుగా పోయి దుడ్డు

కర్రలు పైకియెత్తి, 'ఏమిటయ్యా అలా చూస్తావా? లొడ్డూ లొసుగూ బయట పెట్టూ!' అని గద్దించారు.

అమాయకపు చూపులతో, నిశ్చింతగా నిలబడివున్న ఆ బాటసారి చిరునవ్వు నవ్వి ఊరుకున్నాడు. చెక్కుచెదరలేదు. కొంచెం సేపుండి, వాళ్ళను ప్రశ్నింపవారంభించాడు :

"అబ్బాయిలూ!—మీరు కష్టపడి ఈవిధంగా ధనం సంపాదించటం నాకు చాలా సంతోషంగా వుంది. ధనం లేనివాడు ఎందుకూ పనికిరాడని మన పెద్దలే చెప్పారు. కనుక, మానవజన్మ ఎత్తినందుకు సంపాదించి తీరవలసిందే. కాని, నాది ఒక్కటే చిన్న సంగతం : ఈ ధనమంతా పట్టుక పోయి మీరు ఎవరిని సంతోషపెడుతున్నారో నాకు తెలియదు. దీనినంతటిని పంచుకొని, అనుభవించి ఆనందించే ఆ పెద్దలు, మీరు

చేస్తున్న ఈ పాపంకూడా పంచుకొంటారా? ఆ సంగతి తెలుసుకుని మీరెన్ని తలలు పగలగొట్టినా మహబాగే" అన్నాడు.

ఒంటడూ మిట్టడూ అలోచనలో పడ్డారు.

అప్పుడు ఆ బాటసారి—వాల్మీకిమహర్షి జన్మకథను వాళ్ళకు విప్పిచెప్పి, తత్వం బోధించేసరికి వాళ్ళిద్దరూ చాపకట్టుగా ఆయన పాదాలకు సాష్టాంగపడ్డారు. వాళ్ళకు తెలియకుండానే, వాళ్ళచేతులలో దుడ్డు కర్రలు బారి కిందపడినై.

ఆ బాటసారి వాళ్ళను లేపదీసి, ఊర దించాడు. అప్పుడు వాళ్లు "మహానుభావా!—మేము పరమ దుర్మార్గులం. ఇప్పటికీ, అమాయకులైన బాటసారులను ఎందరను ఎన్నివిధాల హింసలు పెట్టామో మాకే గుర్తులేదు. ఎందుకో తెలియకుండానే, లక్షలకొద్దీ ఆస్తి సంపాదించాము. అదుగో, మహత్మా!—ఆ కొండమీది పలకదగ్గర దాచిపెట్టాము. నిన్ను మేమేమీ అనలేము.

నిన్నేకాదు, ఇంక ఎవళ్ళనూ ఏమీ అనము. ఈ ధనమంతా నిదే. నీ యిష్టంవచ్చినట్టు చేసుకో. మేము నీ దాసులం. నువ్వేమి చెబితే అలా చేస్తాం. తరుబోపాయం చూపించు" అంటూ చేతులు కట్టుకు నిలబడ్డారు.

అప్పుడా బాటసారి వాళ్ళు సంపాదించిన ధనమంతా పశపరుచుకొన్నాడు. ఆ కొండ మీదనే ఒక గొప్ప దేవాలయం నిర్మించాడు. దివ్యమైన కోనేరు తవ్వించాడు. ఆలయంలో శ్రీకోడండరామస్వామిని ప్రతిష్ఠించించాడు.

ఆ దొంగలపేరు శాశ్వతంగా నిలిచి పోయేటట్టుగా ఆ గ్రామానికి 'ఒంటిమిట్ట' అని పేరుపెట్టాడు. దొంగల పేరిట వెలసిన ఆ గ్రామం, ఈనాడు కడపజిల్లాలో ఒక దివ్యక్షేత్రమై, రామభక్తులకు నిలయమై వున్నది. ఈ 'ఒంటిమిట్ట'లోనే బమ్మెర పాతనామాత్యుడు శ్రీమదాంధ్రభాగవతం రచించినట్టు చెప్పకొంటారు.

మా న వ జ న్న

ఉత్తమమైనదని చెప్పబడే మానవజన్మ ఎత్తకానికి ముందుగా మనం ఎన్నో స్వరూపాలు పొందివున్నాము. సృష్టికి అదిలో పుట్టినవి మత్స్యాలూ, కప్పలూ మొదలైన జలచరాలు. వెన్నెముక కలిగిన జంతుజాలంలో చేపలనే మొదట పేర్కొనవచ్చు. వాటివెనుక గ్రుడ్డు పెట్టేవి, నీటిలోనూ, భూమి మీదాకూడా సంపరించగల ప్రాణులూ వుట్టాయి. ఇక్కడ సృష్టి ఆగి, రెండు పాయలయింది—ఒకప్రక్క సరీసృపాలూ, గాలిలో ఎగిరే ఖేచరాలూ, మరొక ప్రక్క పాలిచ్చే ప్రాణికోటి అవతరించివై. పాలిచ్చే జంతువులనుండి క్రమంగా పుట్టుకవచ్చిందే మానవజన్మ. ఈ పరిణామాన్ని తెలుపుతున్న దీ పటం.

కప్పయ్య గొప్ప

సింగరపల్లెలో సూరన్నతాతకు చిత్రమైన అలవాటు ఒకటి వుండేది.

మాటకుముందు దేనికైనాసరే 'పంచెం!' అంటూవుండేవాడు. బజారువెంబడి పోతూ వుంటే ఎవరైనా ఎదురుపడి "ఏం సూరన్న తాతా! మబ్బులువట్టినై. వాన కురుస్తుందల్లే వుండే!" అంటే, వెంటనే సూరన్న— "పంచెం. వాన కురవదూ!" అని కచ్చితంగా చెప్పేసేవాడు.

ప్రతిదానికి ఇలా 'పంచెం! పంచెం!!' అనే సూరన్నకు ఈ దూకుడుమాట ఒకొక్కప్పుడు ప్రమాదంగాకూడా పరిణమించేది.

ఒకసారి ఒకపల్లెలో శుభాశుభ కార్యాలకు మంత్రాలు చెప్పే పెదశాస్త్రులుగారికి జబ్బుచేసింది. వచ్చిపోయే వైద్యులు నానా హడావిడి చేస్తున్నారు. బంధువులూ, స్నేహితులూ పోగయ్యారు. శాస్త్రులుగారి ఇల్లంతా కోలాహలంగా వుంది.

ఆ సమయానికి మన 'సూరన్నతాత' ఆ దారివెంట వెళ్లటం సంభవించింది. శాస్త్రులుగారి యింటిముందు ఈ రద్దీ అంతా చూశాడు. 'ఏమిటి సందడి?' అని అక్కడ ఒకరిని అడిగాడు.

"శాస్త్రులుగారికి చెప్పలేనంత జబ్బు చేసింది. ఘనవైద్యులంతా వచ్చారు. ఇక ఫరవాలేదు, బ్రతికి బైటపడతాడంటే" అన్నాడు ఆ మనిషి.

వెంటనే సూరన్న 'పంచెం!' అన్నాడు. "శాస్త్రుల్లు బ్రతకడు. కావాలంటే పది రూపాయలు పంచెం. సై—" అంటూ రొండిన చేయిపెట్టి రూపాయలు లాగి ఖంగుమనిపించాడు.

సూరన్న తత్వం తెలిసినవాడే కనుక, ఆ ఆసామీ అంతగా కోపం తెచ్చుకోలేదు. మెల్లిగా మంచిమాటలతో సూరన్నను మందలించి వెళ్ళిపోయాడు. తన ప్రజ్ఞకు

'చిట్టి బాబు'

గర్వించి, 'హుఁ' అనుకుంటూ సూరన్న అక్కడినుంచి బయలుదేరి మరి నాలుగు గడుగులు వెసేసరికి మరో పెద్దమనిషి ఎదురయ్యాడు.

"ఏం సూరన్నతా! మన శాస్త్రులు గారికి ప్రాణంమీదికి వచ్చిందట. బ్రతకడనుకొంటున్నారే. నీకేమన్నా తెలుసా!" అని అడిగాడు సూరన్నను.

"పండెం!" అన్నాడు సూరన్న, తడుముకోకుండా. "శాస్త్రులుగారు నిస్సందేహంగా బ్రతుకుతాడు. కావాలంటే పదిరూపాయల పండెం. సై." అంటూ రెండిన చేయిపెట్టి రూపాయలు బయటికి లాగాడు. ఆ పెద్ద

మనిషి సూరన్నని ఎరిగినవాడే కనక అతడూ కిక్కురుమనకుండా వెళ్లిపోయాడు.

ఆ రోజుల్లో సూరన్నతాత ధోరణి యిలా సాగిపోతూవచ్చింది.

ప్రతిదానికి ఇలా అతి చొరవతో పండెం కట్టే సూరన్నతాతకు ఒకసారి ఒక కాలాంతకుడు తారసపడ్డాడు. ఈసమయంలో సూరన్నతాతకు ఒకగొప్ప ఆలోచన తట్టింది. అదేమిటి అంటే :

పాపెళ్లపండెంలూ, కొళ్లపండెంలూగానే కప్పలపండెంమాత్రం ఎందుకు పెట్టకూడదూ? అని. అనుకున్నాడో లేదో, వెంటనే వూరిబయటికి పరిగెత్తి చెరువులోనించి ఒక పెద్ద గొదురు కప్పని పట్టుకువచ్చాడు సూరన్నతాత.

సరే, కప్పని అలా ఇంటికి తెచ్చి ఒక కొయ్యపెట్టెలో పెట్టి, దానికి నిపుణతతో గెంతడం నేర్పాడు. గజం ఎడంగా నెలమీద రెండు గీతలు కొట్టి, ఒక గీతమీద కప్పని కూర్చోపెట్టి—

"గెంతరా తమ్ముడా, గెంటూ!" అంటూ విపుమీద వేలితో పాడిచేవాడు. ఈ విధంగా ఆ గొదురుకప్పను ఒక్క గెంతుతో నాలుగైదు గజాలు దూకెవరకూ తయారుచేశాడు. అక్కడినుంచి ఆ కప్పను

కొయ్యపెట్టెలో పెట్టి వూరూరూ తిరుగుతూ
 “బిరుదువేసుకొన్న కొనసీమ కప్ప! గెంత
 టంలో దీనిని ఓడించగలిగిన కప్ప ఎవరి
 దగ్గరైనా వుంటే రండయ్యా, రాండి! పది
 రూపాయలపందెం!” అంటూ కేకలుపెట్టు
 కొంటూ పోయేవాడు. ఈ కేక విన్నవాళ్లంతా,
 ‘కప్పలపందెం ఏమిట్రా, ఎక్కడా చూడ
 లేదు’ అనుకొంటూ పకపక నవ్వుకునేవారు.

అంతలోనే శివరాత్రికి ఒక గ్రామంలో
 తిరణాల పచ్చింది. ‘అక్కడ కొడిపందెలూ,
 పాటేళ్లపందెలూ జరుగుతయికదా! మనతో
 కప్పపందెలకు మొగ్గేవాడు వుండకపోతాడా’
 అని తలిచి సూరన్న ఆక్కడికి వెళ్ళాడు.

సూరన్న ఆ తిరణాలజనంలో అటు
 యిటు తిరుగుతూ బిరుదు పహించిన తన
 కొనసీమ కప్ప గొప్పతనాన్ని ఎదురైనవా
 ళ్ళందరికీ చెప్పసాగాడు. చివరికి మన
 సూరన్న అదృష్టమో దురదృష్టమోగాని
 పందెనికి తయారైనవాడు ఒకడు ఎదుర
 యాడు. సరే, ‘పందెం అంటే పందెం—
 పదిరూపాయలు’ అనుకున్నారు.

అయితే, ఆ పందెనికి పచ్చినవాడిదగ్గర
 కప్ప లేకపోయే! అందుకని ఉత్సాహపంతు
 డైన సూరన్న, తనే పోయి ఆ చుట్టుపట్ల
 కప్పని వెతికి తెచ్చేటందుకు ఒప్పుకున్నాడు.

బిరుదు పహించిన తన కొనసీమకప్పని ఆ
 కొత్తవాడికి పప్పచెప్పి, సూరన్న, ఆ పందె
 గానికొనం కప్పని పట్టుకువచ్చేటందుకు
 బయలుదేరాడు.

చచ్చి చెడి సూరన్న ఒక కప్పని పట్టుకు
 పచ్చాడు. గిరి గీసి రెండు కప్పలనూ నిల
 బెట్టారు. ముందుపందెం వేసినవాడు తన
 కప్ప విపుమీధ తట్టేనరికి అది ఒక గజం
 దూరం గెంతింది. ‘ఒన్ ఇంతేనా? నా కప్ప
 చూడు, అలాగ్గా నాలుగుగజాలు ఇట్టే
 దూకేస్తుంది!’ అంటూ సూరన్న తన కప్ప
 విపుమీధ వెలుతో పాడుస్తూ— ‘గెంతరా
 తమ్ముడా గెంతు!’ అన్నాడు మామూలుగా.

బిరుదు వహించిన కోన సీమ కప్ప
గెంతుదామని పళ్లంతా కుదుపుకొన్నది. కాని
నేలకు అతుక్కుపోయినట్టుగా అక్కడే
పడిపోయింది. సూరన్నకు ఆశ్చర్యమూ
కోపమూకూడా ఒక్కసారిగా ఉబికినై.

“కోన సీమ కీర్తి నిలవపురా తమ్ముడూ!
సూరన్నతాత పేరు పోవలసిందేనా!”
అంటూ మళ్ళీ వేలితో తన కప్ప విపుమీద
పాడిచాడు. కప్ప గెంతేటందుకు మళ్ళీ
వళ్ళంతా ఒక్కసారి విడిలించింది. కాని,
కదలలేక ఉన్నచోటనే వుండిపోయింది.

జనమంతా సూరన్నను గెలిచేవారు.
పందెం ఒడ్డిన పదిరూపాయిలూ పుచ్చుకుని
ఆ కొత్తవాడు జనంలో కలిసిపోయాడు.
పదిమందిలో అగౌరవం జరిగిందన్న ఉక్రో
షంతో ఉడికిపోతూవున్న సూరన్నతాత,
తన కప్ప వెనకకాళ్లు రెండూ పట్టుకుని
తలకిందులుగా ఎత్తాడు—

“ఇన్నాళ్లుగా పెంచిన నాకూ, నువు
పుట్టిన దేశానికికూడా అమర్యాద తెచ్చావు
గదరా తమ్ముడూ!” అంటూ పళ్లు పటపట
కొరికాడు. కాని, అదే సమయంలో కప్పనేటి
నుండి కుంకుడుగింజ లంతేసి గుండ్రని
గులకరాళ్లు బుక్కుబుక్కు కింద పడసాగినై.

తనకు జరిగిన మోసాన్ని గ్రహించాడు
సూరన్న. తను పందెగాడికోసం కప్పను
వెతికి తెచ్చేటందుకు వెళ్ళగా చూసి ఆ
కొత్తవాడు—ఈ బిరుదు వహించిన కోన
సీమ కప్పకు ఒకటోకటే గులకరాళ్ళు
నేటిద్వారా లోపలికి ఎక్కించాడు. ఆ రాళ్ల
బరువుతో తన కప్ప ఎగరలేకపోయింది.
ఇంకేముంది! తను పందెం ఓడిపోయాడు.

ఇన్నాళ్లనుండి సూరయ్యతాత అర్జించిన
కీర్తి ఈనాటితో మాసిపోయింది. సూరయ్య
తాత పెంచిన కప్పకు బిరుదూ పోయింది.
అసలు మొత్తం సింగరపల్లి పేరేపోయింది.

పాట్టి పిల్ల

అది ఒక చిన్నదీపం. ఆ దీపంలో నివసించేవాళ్ళు మరుగుజ్జులు. వాళ్ళ భూమికి నాలుగు జానెలుమాత్రమే వుంటారు. ఐతే, మంచి తెలివిమంతులు. వాళ్ళకు జంతుభాష, పక్షిభాష కూడా తెలుసు. మంత్రాలంటే వాళ్ళకి మంచి నమ్మకం.

ఆ దీపవాసులు చిరకాలంగా కడుపులో చల్లకదలకుండా కాలక్షేపం చేస్తూపచ్చారు. కాని, కొంతకాలానికల్లా ఒక అవాంతరం వచ్చిపడింది. మామూలు మానవులు ఒకప్పుడు ఈ దీపం చూడమని వచ్చారు. వీళ్ళను చూచి ఆ మరుగుజ్జు వాళ్ళు భయపడ్డారు.

కరుణపడిన ఆ మరుగుజ్జులు 'మనకు కష్టకాలం వచ్చింది. నరుడికంటబడని చోటు చూచుకుని వెంటనే పోదాం' అని నిశ్చయించుకొన్నారు.

వాళ్ళందరూ సామానులన్నీ సర్దేసుకుని, సాగిపోదామనుకొంటూవుండగా బెన్నయ్య సంగతి వాళ్ళకు జ్ఞాపకంవచ్చింది. అందరూ బయల్దేరారు కాని, బెన్నయ్యమట్టుకు కదలనని భీష్మించాడు.

"నాయనా, బెన్నా!—ఒంటివాడవై పోతావు. వాళ్ళుచూస్తే బలీయులు. వాళ్ళ మధ్యని నీవు బతకలేవునుమా!" అని బంధువులూ స్నేహితులూ చెప్పిచూచారు. వాడికి రోజూ అన్నం అమగ్గిపెట్టే అవ్వ కూడా చెప్పిచూచింది. ఈమఁ బెన్నయ్య వినలేదు. కాని, బెన్నయ్య మట్టుకు "ఏమైనా కాసింది. నా తోటా దొడ్డి పదులు కొని నేను ఎక్కడకూ రాను. నా నోరు మంచిదైతే ఎవళ్ళు మాత్రం నన్నేంచేస్తారు?" అని పట్టుపట్టి కూర్చున్నాడు.

చేసేది లేక, అందరూ ఊరు వదలి వెళ్లి పోసాగారు. అలా వెళ్లిపోతున్న బంధు

మిత్రులందరూ ఒక్కొక్కళ్ళే బెన్నయ్యతో వెళ్లిపస్తానని చెప్పడం, బదులుగా బెన్నయ్య 'సరే, మంచిది' అనడం—ఇదంతా ఒక పూట పైగా పట్టింది.

ఒక్కడూ, మిగలకుండా అద్వీప వాసులు అంతా వెళ్లిపోయారు. అంతా వెళ్లిపోతే, బెన్నయ్యకి ఏమీ తోచిందికాదు. ఎదో పెద్ద వెలితిగా కనబడింది. ఏమీ తోచక, బెన్నయ్య తోటకు పోయి, పనిచేయసాగాడు. మధ్యాహ్నం అయ్యేసరికి ఇంటికి వచ్చాడు.

రోజులాగానే తను వచ్చేటప్పటికి భోజనం సిద్ధంగా వుంటుందనుకున్నాడు బెన్నయ్య. తీరాచూస్తే, భోజనం లేదు. పట్టి

బెచ్చెలే వడవేసివున్నాయి. అలోచన పాలు పోయిందికాదు. చడకగదిలోకి వెళ్ళాడు. పక్క అంతా వింజరవందరగా వుంది.

ఇది పనికాదని బెన్నయ్య వంట చేసుకుందా మనుకున్నాడు. కియ్యం కడిగి పోయిమీద పెట్టాడు. తయారయేటప్పటికి చాలాసేపవుతుంది కనుక, ఇప్పుడే వచ్చే యొచ్చుకదా అని మళ్ళీ ఒకసారి తోటకు వెళ్ళాడు. వాడు కిరిగి వచ్చేతోడల అన్నం అడుగంటి, మాడి బోగులయి పూరుకుంది.

ఆకలికి తాళలేకపోయాడు బెన్నయ్య. ప్రాణం విసుగెత్తింది. కాసిన్ని వచ్చి మంచి నీళ్ళు తాగి వడకున్నాడు. "ఇలా కాదు. రేపు పొద్దుటనుంచి ఏం చేస్తానే చూసుకో!" అనుకున్నాడు తనలో తను.

అనుకున్నాడే కాని వంట సాగలేదు. మరునాటినించి, కాయా కసురూ తిని కాల క్షేపం చేయసాగాడు. ఒకవేళ వంట తల పెట్టినా, కుండలూ మూసుక్కో ఒద్దలయ్యేవిగాని, సవ్యంగా పని జరిగేదికాదు. చివరకు బెన్నయ్య విసిగి వేసారిపోయాడు.

బెన్నయ్య ఆకటిపాట్లతో వుంటే, అవతల తోటపని సాగేదికాదు. బెన్నయ్యకు బెదురుపుట్టి గుండెనిబ్బరం నడిచింది. ఒకరోజున వాడు విచారంగా కూర్చున్నాడు.

అలా కూర్చోనివుండగా, ఎడట గుబురుగా పెరిగిన ఒక పొదలో రెండు చుక్కలు మెరిసినాయి. ఇదేమిటా అని తేరిమాడగా ఆ మెరిసే చుక్కలు ఉడతమ్మ కన్నులని తెలుసుకొన్నాడు.

ఉడతమ్మ గభిమని ఇవతలకు వచ్చింది: "ఏమయ్యా, బెన్నయ్యా!—ఎందుకి విచారం?" అని అడిగింది. "ఏం, చెప్పను ఉడతమ్మా? మావాళ్లు ఎవట ఉన్నాళ్లా వాళ్ల విలువ తెలిసిందికాదు. ఇప్పుడు ఒక్కడినీ ఇక్కడ వుండి నానాపాట్లా పడు తున్నాను" అన్నాడు.

"బెన్నయ్యబాబూ!—ఎన్నాళ్ళు ఇట్లా వుండటం, చక్కటి పిల్లను ఓదాన్ని చూసి

కట్టుకోక ఎందుకితిప్పులు?" అంది ఉడతమ్మ. ఉడతమ్మ ఇలా అనగానే, బెన్నయ్యకు లోగడ వాళ్ళవాళ్ళు చెప్పినమాట జ్ఞాపకానికి వచ్చింది. "ఒరే బెన్నా!—నువ్వు ఒక యింటవాడవైతే మాకు చూడాలని వుండరా" అన్నప్పుడల్లా బెన్నయ్య "చచ్చిరా పెళ్ళాబిను. పెళ్ళాడితే పెద్ద యాతన!" అని చెప్పేవాడు.

బెన్నయ్య ఈ విధమైన పూర్వగాథ తలపోసుకొంటూ వుండగా, ఉడతమ్మ కొడుకు ఉరకలేసుకుంటూ అక్కడికి వచ్చాడు. "అమ్మా, అమ్మా!—చెట్టుకింద ఎవరో ఒక అమ్మాయి పడిపోయింది. రా, రా" అని పిలిచాడు.

ముగ్గురూ బయటై అక్కడికి వెళ్ళారు. అక్కడ పువ్వుల మొక్కలలో పల ఒక చిన్నారి బాలిక పడివున్నది. ఆ బాలిక ముఖం మల్లెపువ్వులాగా తెల్లగా వున్నది. దాని పాదబుగ్గలు గులాబీరంగుతో మెరిసిపోతున్నాయి. ఎలా చూచినా ఆ పిల్ల అంచాలు చిందుతూ వుంది.

“పాపం, ఈ అమ్మాయి ఎందుచేతనే పడిపోయింది. దీనిని ఇక్కడ వదిలేసిపోతే ఎలా?” అంది ఉడతమ్మ.

ఉడతమ్మ కొడుకు ఆ పిల్లను లేపదీర్చా మని ఎత్తుకొబోయాడు. వాడిపల్ల కాలేదు. అప్పుడు బెన్నయ్య, ఆ అంచాలపిల్లని ఎత్తు

కున్నాడు. అంతా కలిసి బెన్నయ్య ఇంటికి వచ్చారు. ఆ అమ్మాయిని చాపమీద కూర్చో బెట్టారు. ఉడతమ్మ విచారంతో తల వూచి “ఈ పిల్లకు ప్రాణం వున్నట్టు లేదు” అన్నది సంకయిస్తూ, మెల్లగా, శ్వాస ఆడుతుంటే లేదో అని బెన్నయ్య పిల్లముక్కుకింద వేల్చెట్టాడు. ఉడతమ్మ చెప్పింది చివరకు: “బెన్నయ్యబాబూ!—ఇది నిజమైన మనిషి పిల్ల కాదునుమా. మనిషిబొమ్మను ఎవళ్ళో మరిచిపోయి వదిలేసి పోయారు” అని.

బెన్నయ్య ఆ బొమ్మలోని అందం అంతా పరిశీలించాడు. సిగ్గు పడుతూనే దాని బుగ్గలు నిమిచాడు. పట్టుకుచ్చులాగా నిగ నిగలాడే దాని తలను తడిమాడు. ‘ఈ అమ్మాయి పేరేమిటో!’ అని ప్రశ్న వేశాడు. “అన్నట్టు, ఇది బొమ్మకదూ!” అని అనుకొని నాలుక కరచుకున్నాడు.

దీనంగా చూస్తూ “ఉడతమ్మా! ఉడతమ్మా!—మంత్రం వేసి, ఈ బొమ్మను మనిషిగా మార్చే మొసగాళ్ళు ఎవరేనా వున్నారా? నిజంగా ఈ బొమ్మే బాలిక అయితే, ముచ్చటగా ‘రాబీ’ అని పిలుద్దును కదా!” అన్నాడు.

“బాగానే వుంది, బెన్నయ్యబాబూ నువ్వు చెప్పినమాట!—” అని సంతోషించింది

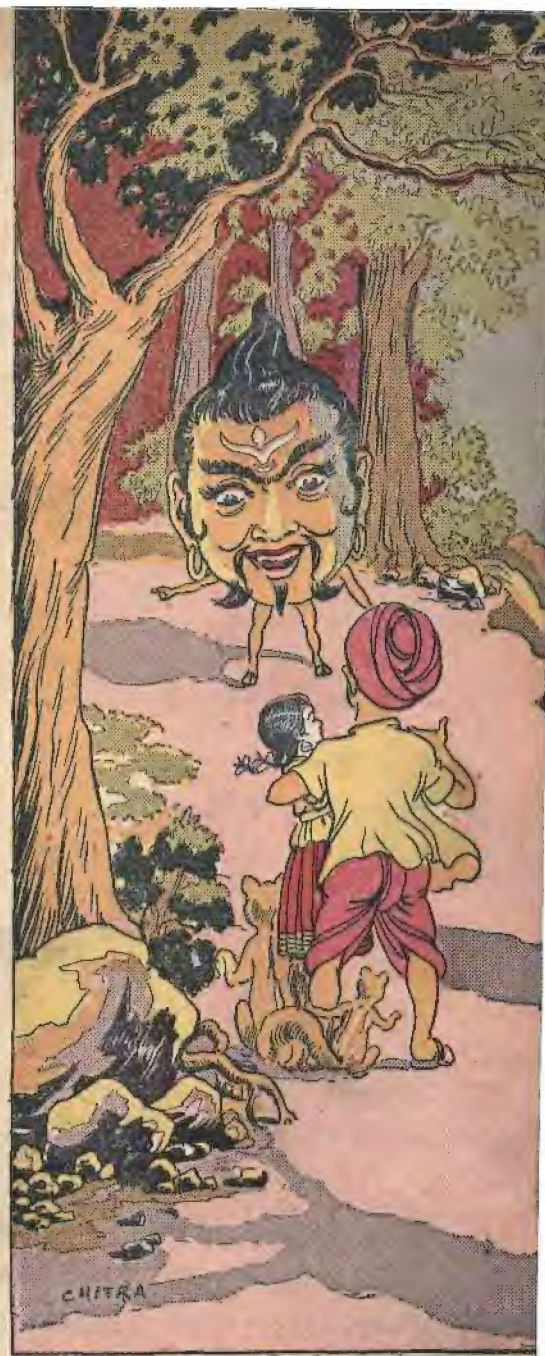
ఉడతమ్మ. "అయితే, వుండు చెబుతాను"
అంటూ, ఒత్తె కొంచెంసేపు అలోచించింది.
"నాతో రా" అన్నది వెంటనే.

వాళ్ళు కలిసి వెళుతూవుండగా, చీకటి
పడింది. ఆ చీకట్లో భయంకరమైన పెద్ద తల
ఒకటి వాళ్ళకు ఎదురుపచ్చింది: "ఏయ్,
అగండి!—ఇప్పుడు గొప్పతుపాను రావోతున్నది.
అదిగో, నా పాదాలకు చల్లటి గాలి తగులు
తున్నది. తప్పక వస్తుంది గాలివాన. పొండి,
పొండి వెనక్కు" అన్నది.

అందుకు బెన్నయ్య: "అయ్యో!—పువ్వుల
పావలో మాకొక చీకడనాల పిల్లబొమ్మ దొరి
కింది. ఆ బొమ్మకి ప్రాణంపాసేవాళ్ళు ఎవళ్ళైనా
ఉన్నారేమో కాస్తచెబుతూ—నీకు పుణ్యం
వుంటుంది" అని అనేకవిధాల ప్రాధేయపడ్డాడు.

అందుకు ఆ భయంకరమైన పెద్దతల;
"ఓహో అదా సంగతి! మీరు తిన్నగా, ఇక్కడి
నుండి నాలుగుఆమడల దూరంలో వుండే
గూబయ్యగారికిగిరికి వెళ్లండి. అయిన మీ
కోరిక నెరవేరుస్తాడు" అని చెప్పింది.

ఉడతమ్మ, కొడుకూ, బొమ్మను యెత్తుకొన్న
బెన్నయ్య బయల్దేరి చెట్టుతోర్రలో వుండే
గూబయ్యగారికిగిరికి వెళ్ళారు. అయినతో బెన్నయ్య
బొమ్మసంగతి అంతా చెప్పి, దానికి కాస్తంత
ప్రాణంపాస్తుమని కోరాడు.

అంతా విని గూబయ్య : “ఓరి, మీ గోల కూలా! ఈ బొమ్మకా ప్రాణం పాయ్య మంటున్నారు—ఇక్కడికి పది అడుగుల దూరంలో, కికారణ్యాల్లో ఒక పెనుభూతం ఉన్నది. ఆ పెనుభూతం ఒక పిల్లను పెంచు కొంటున్నది. ఆ పిల్ల అడుకునే బొమ్మ సుమా, ఈ బొమ్మ! పెనుభూతానికి తెలిస్తే నిన్ను బతకనిస్తుండా! కనుక దీనిని ఎక్కడ తీశావో, ఆక్కడ పెట్టేసిరా” అన్నాడు.

“ఎవరివేనా కాని, బొమ్మను నేను విడి చేడలేదు. దీనికి ప్రాణంపాసే ఉపాయం చెప్పవయ్యా, గూబయ్యా!” అంటూ మళ్ళీ ప్రాణేయపడుతూ బతిమలాడాడుబెన్నయ్య.

“అయితే, బొమ్మలకు ప్రాణంపాసే మంత్రం ఒక్క ఆ పెనుభూతానికే తెలుసు” అని చెప్పాడు గూబయ్య.

“మరేతే, జీవంపాయ్యటానికి యేం పుచ్చుకుంటుంది గూబయ్యా, ఆ పెను భూతం?” అని మళ్ళీ అడిగాడు బెన్నయ్య ఆశ్రంతో.

“దాని కెందుకు ధనం?—బతిమాలినా సరే, అది బహుమతులు కూడా పుచ్చుకోదు. బుద్ధిపుడితే ఉపకారం చేస్తుంది. దానివల్ల ఉపకారం పొందటానికి ప్రాప్తంవుండాలి, అంతే” అంటూ పెనుభూతం ఉండే అరణ్యానికి సరాసరి మార్గం చెప్పాడు గూబయ్య.

“సరే” అని చెప్పి సెలవు పుచ్చుకుని, బెన్నయ్య పొబోరూపుండగా, గూబయ్య వాణ్ణి వెనక్కుపిలిచి, చెవిలో ఇలాచెప్పాడు: “నాయనా!—నీకొక రహస్యం చెబుతా. గుర్తుంచుకో : పెనుభూతానికి తను పెంచే పిల్లంటే పంచప్రాణాలున్నూ, పిల్ల సంతోషమే తల్లి సంతోషం, పిల్ల విచారమే తల్లి విచారం. కనుక ఆశ్చర్యంగాలిపే పనిచేసి, నువ్వు ఆ పిల్లని సంతోషపెట్టగలిగితివంటే, ఆ పెనుభూతం నిన్ను మెచ్చుకుని, నీ కోరిక తీరుస్తుంది,” అని చెప్పాడు.

ఈ మాటలకు బెన్నయ్య నిరుత్సాహ పడ్డాడు. ఉడుతా, ఉడుతమ్మ కొడుకూ కూడా బెన్నయ్య విచారం తెలిగించలేకపోయారు. ముగ్గురూ కలిసి ఇల్లు చేరుకొన్నారు. పెనుభూతానికి ఆశ్చర్యం కొలిపే దారితెలియక బెన్నయ్య విచారసాగరంలో మునిగిపోయాడు.

ఇలా వుండగా—ఆ ద్వీపానికి వచ్చిన మామూలు మనుష్యులు తిరిగి తిరిగి వింతలన్నీ చూచారు. సంతోషించారు. ఆ ద్వీపంలో ఎవళ్ళూ లేకపోవడం చూడగా వాళ్ళకు మరి వింత తోచింది.

చివరకు ఒక చెట్టుకింద, చింతతో కూర్చోవున్న బెన్నయ్య కనిపించాడు. వాడి వింతరూపం చూచి వాళ్ళు ఆశ్చర్యపోయారు. మాటల సందర్భంలో బెన్నయ్యకు పట్టుకొన్న విచారకారణం తెలుసుకున్నారు. తెలుసుకొని, 'ఒక, ఈపాటిదానికేనా బెంగ!' అంటూ ధైర్యం చెప్పి, వాడిని సముద్రపు ఒడ్డుకి తీసుకుపోయి ఓడలో వున్న వింతవింతల కస్తు సామగ్రిలన్నీ చూపించారు.

అందులో బెన్నయ్యను అతిగా ఆకర్షించిన సామగ్రిని వాడు ఆత్రంతో కావాలని కోరగా వాళ్ళు వాడికి ఇచ్చారు. తక్షణమే

బెన్నయ్య ఉడుతమ్మనూ, ఉడుతమ్మ కొడుకునూ వెంటబెట్టుకుని, బొమ్మను చంకనెత్తుకుని ఈ సారి తిన్నగా పెనుభూతం వుండే అరణ్యానికి ఉత్సాహంతో బయల్దేరాడు. కష్టాలుపడి, ముగ్గురూ ఆ కిక్కారణ్యం చేరుకొన్నారు. పెనుభూతం ఉండే భవనం సమీపించారు.

రెండుతలల కుక్కలు రెండు, వాళ్ళ మీదికి ఎగసెవచ్చినాయి. బెన్నయ్య ఒక టపాకాయ తీసి పేల్చాడు. ఇటువంటి ధ్వని ఎన్నడూ విని ఎరుగని ఆ కుక్కలు రెండూ మరి కనపడకుండా మటుమాయమైనాయి. ఈశబ్దం విని పెనుభూతమూ, కూతురూ

లోపలినుండి ఇవతలకు చక్కవచ్చారు. బెన్నయ్య చేతిలో బొమ్మను చూచి వాళ్ళిద్దరూ మండిపడ్డారు. లాక్కోబోయారు. మతాబీ వెలిగించాడు బెన్నయ్య. ఆ కళ్ళతో వాళ్ళు చూడలేకపోయారు. అంతలో చిచ్చు బుడ్డి ముట్టించాడు. అది ఆకాశాన్ని అంటడం చూచి వాళ్ళు ఆశ్చర్యపోయారు.

బెన్నయ్యను చేరబలిచి, బొమ్మనిమ్మని బతిమాలుతూ, 'నీకేంకాదాలో కోరుకో!' అన్నది భూతం. తను వచ్చిన పని చెప్పాడు బెన్నయ్య. ఆ బొమ్మ తన కూతురుకు ప్రియమైనది కావటం చేత క్షణంసేపు భూతం ఆలోచనలో పడింది.

పెనుభూతం కూతురు మరుగుజ్జు కావటంచేత ఇంతవరకూ తగిన పరుడు ఎవడూ దొరకలేదు. ఇప్పుడు బెన్నయ్య కంటపడటంతోనే, తన కూతురుకు ఈడూ బోడూ కుడిరిందని ఆ పెనుభూతం మనస్సులో ఉప్పొంగిపోయింది.

బెన్నయ్యకి తన పిల్లనిచ్చి వైభవంగా పెళ్ళిచేసింది. ఆ బొమ్మకు ప్రాణంపోసి, అల్లుడికి ఆరణంగా ఇచ్చింది. అందరూ కలిసి బెన్నయ్య ఉండే చోటుకు వెళ్ళారు.

ఆ ద్వీపాన్ని చూడవచ్చిన మనుష్యులు, పాతూపాతూ బెన్నయ్యనూ పాట్లల్లనూ డీవించి కానుకలిచ్చారు.

అనాడు భయపడి పారిపోయిన మరుగుజ్జు అంతా క్రమంగా మళ్ళీ వచ్చి ద్వీపం వెరుక్కొన్నారు. బెన్నయ్య ఒక యింటవాడై నందుకు వాళ్లందరూ సంతోషించారు. వాడు వెలిగించినట్లువంటి రకరకాల బాణాసంచాలు చూచి ఆమితాశ్చర్యం పొందారు.

'నాకొకటి! నాకొకటి!!' అంటూ వాళ్లంతా హడావుడి చేయసాగారు.

"ఏమిటిరా 'నాకొకటి, నాకొకటి?' పండగపూటా ఇవన్నీ ఎందుకనుకొన్నాడు. తీసుకోండి. వెలిగించుకోండి!" అంటూ బెన్నయ్య అందరకూ పంచిపెట్టాడు.

బ్రాహ్మదత్తుడు కాశీనగరాన్ని పరిపాలించే కాలంలో ఒకప్పుడు, ఒక గ్రామంలో ఒక బ్రాహ్మణుడు ఉండేవాడు. అతను 'వేదభం' అనే మహా మంత్రంలో సిద్ధి పొందాడు. గ్రహాలన్నీ కూటమయ్యే సమయమందు, ఆకాశంవంక చూస్తూ ఈ మంత్రాన్ని పునశ్చరణ చేసినట్లయితే, సరాసరి ఆకాశం నుండి బంగారు, వెండి, ముత్యం, పగడం, రత్నం, కెంపు, నీలం ఈ ఏడు వస్తువులూ వర్షిస్తాయి.

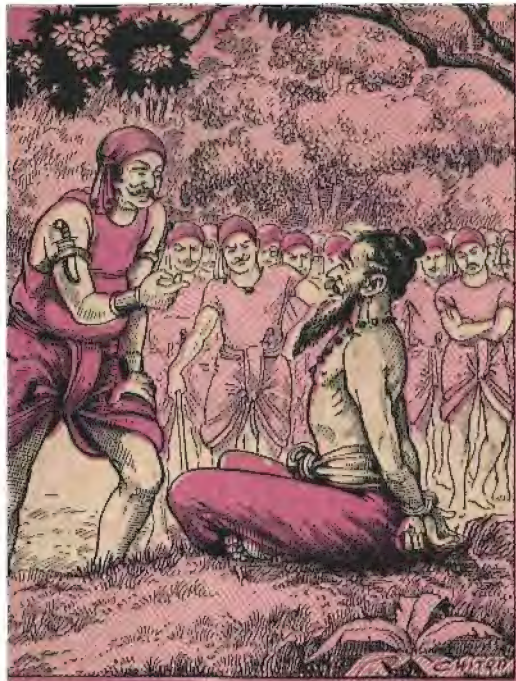
మంత్రసిద్ధిగల ఈ బ్రాహ్మణ్ణి ఆశ్రయించి బోధిసత్వుడు, ఆయనకు ప్రియ శిష్యుడయ్యాడు. ఒకరోజున శిష్యుణ్ణి వెంటబెట్టుకొని గురువు అరణ్యప్రాంతానికి చేరుకొన్నాడు.

ఆ అరణ్యంలో ఐదు వందల మంది గజదొంగలున్నారు. వాళ్లు గురు, శిష్యులిద్దరినీ అటకాయించారు. ఐతే, ఆ దొంగ

లలో చిత్రమైన నియమం ఒకటి వున్నది. ఇద్దరు బాటసారులు కలిసి ఆత్రోవన వచ్చినట్లయితే ఇంటికి పోయి శిక్షారుసుము తెచ్చి తోడివానిని విడిపించుకోవటానికి అవకాశమిచ్చి, అందులో ఒకనిని వదిలేస్తారు.

ఆ వచ్చిన బాటసారులు తండ్రి కొడుకులైతే తండ్రిని పోయిరమ్మని చెప్పి, రుసుము తెచ్చి కొడుకును విడిపించుకునేటందుకు అవకాశమిస్తారు. అలానే, తల్లి కూతురూ ఐతే తల్లిని, సోదరులైతే అందులో ఒకనిని, గురు శిష్యులైతే శిష్యుణ్ణి—ఇలా వదిలి పెట్టడం మామూలు.

ఇప్పుడా వింతవొంగలు బ్రాహ్మణ్ణి తమ వద్ద అట్టేపెట్టుకుని, శిష్యుడైన బోధిసత్వుణ్ణి పోయిరమ్మని పంపించారు. వెళ్ళేటప్పుడు బోధిసత్వుడు గురువుకు నమస్కరించాడు. "గురువర్యా!—భయపడకండి. ఒకటి రెండు రోజులలో తప్పక తిరిగివచ్చేస్తాను.

మయ్యో సమయం వస్తుందని పడికట్టాడు. “దొంగల బారిని పడి, చేతకానివాడిలాగా ఈ హింసలన్నీ ఎందుకు నే ననుభవించాలి? చేతిలో పున్న మంత్రాన్ని పరించి, పర్వం రప్పించి, దొంగల రుసుము వాళ్ళకిచ్చేసి, విడుదలవుతాను. స్వేచ్ఛ పొంది సుఖంగా వుంటాను” అనుకొన్నాడు.

అనుకొని, బ్రాహ్మడు ఆ దొంగలగుంపును చేరబలచాడు: “అబ్బాయిలూ!—మీరు సన్నెందుకు బంధించారు చెప్పండి!” అన్నాడు. “అయ్యా, ఇంకెందుకు? డబ్బుకోసం!” అన్నారు వాళ్ళు.

ఐతే, నా మనవిమట్టుకు ఒక్కటి వినండి: ఇవాళ గ్రహాలన్నీ కూటమయ్యో రోజు. కొంపతీసి ఇవాళమాత్రం మంత్రం జపించి రత్నాలపర్వం రప్పించకండి. అలా చేశారంటే మీకూ, ఈ దొంగలకూ కూడా తీరనిముప్పు కలిగితిరుతుంది”—ఇలా అని మరి మరి చెబుతూ, బోధిసత్వుడు బయలుదేరి వెళ్ళాడు.

సూర్యాస్తమయం ఐంది. దొంగలు వచ్చి బ్రాహ్మణ్ణి పట్టుకొన్నారు. పుచ్చపువ్వులాటి వెన్నెలకిరణాలను వెదచల్లుతూ పున్నమి చంద్రుడు ఆకాశాన తిరుగుతున్నాడు. బ్రాహ్మడు పైకిచూచి, గ్రహాలు కూట

“అంతేకదా!—అలాఐతే నేను చెప్పినట్టు చేయండి, మీరు కొరినధనం ఇస్తాను” అన్నాడు. “ముందు నన్ను విప్పేయండి. నాకు శుభ్రంగా స్నానం చేయించండి. సూతనవస్త్రాలు కట్టబెట్టండి. పుష్పబాతులన్నీ తెచ్చి యిక్కడ పోగుపాయండి. నాచుట్టూ పరిమళద్రవ్యాలూ, ధూపదీపాదులకు కావలసిన సామగ్రిలూ అమర్చిపెట్టండి. అటుపైన ఏం జరుగుతుందో చూడండి!” అని చెప్పాడు.

అక్షరాలా ఆ బ్రాహ్మడు చెప్పిన ప్రకారమే చేశారు దొంగలు. తరువాత ఆయన అడుసుచూచి, అకాశంవంక దృష్టినిలిపి,

“వేదభ”మంత్రం ఉచ్చరించాడు. వెంటనే విలువగల లోహాలూ మణులూ వర్షించినై! దొంగలు గబగబ పాటన్నిటినీ ఏరి మూటలు కట్టుకొని వాళ్లదారిని వాళ్ళు పోయారు. వాళ్ళ వెనుకనే బ్రాహ్మడూ వెళుతున్నాడు.

అంతట, మధ్యదారిలో మరిఒక దొంగల గుంపు తారసపడి, మొదటి గుంపును ఎదుర్కొన్నది. “ఎందుకని అబ్బాయిలూ, మీరు మమ్మల్ని పట్టుకుంటారు?” అని అడిగారు మొదటి దొంగలు. అందుకు రెండవ గుంపు “ఇంకెందుకు, డబ్బుకోసం!” అన్నారు.

“అంతేకదా!—డబ్బుకోసమే ఐతే, ఈ బ్రాహ్మణ్ణి అశ్రయించండి. ఈయన ఆకాశం పైకి చూస్తే చాలు, విలువగల రత్నాలూ మణులూ పర్లిస్తాయి. అలా చేసే మాకు ఈ ధనమంతా ఇచ్చాడు” అని చెప్పి, వాళ్ళు తప్పించుకపోయారు.

ఇప్పుడు రెండవ దొంగలజట్టు బ్రాహ్మణ్ణి వదలక పట్టుకుంది. “మాకుకూడా ధన మియ్యవయ్యా బ్రాహ్మడా!” అని వాళ్ళు బొబ్బలుపెట్టి పీడింపసాగారు. అందుకు బ్రాహ్మడు “అబ్బాయిలూ!—ఇండాకా ఆ దొంగలకు నేనిచ్చింది మంత్రమహిమవల్ల రప్పించిన ధనం. నేను నేర్చిన మంత్రానికి మళ్ళీ ఒకయేడాదికిగాని శక్తికలగదు. ఇది

నాయిష్టంవచ్చినప్పుడల్లా జపించితే పనిచేసే మంత్రం కాదు. దీనికంతా గ్రహకూటం కలియడం అదీ, చాలా గొడవ వున్నది. కనుక, ఒక్క ఏడాది అయేసరికి, గ్రహాలు కూటమవుతై. అప్పుడు నా మంత్రం పారు తుంది. ఆ వెంటనే జపించి, మీకు కనక వర్షం కురిపిస్తాను” అన్నాడు.

బ్రాహ్మడి మాటలు నమ్మలేదు దొంగలు. ‘మాకంటే ముందు వచ్చినవాళ్ళను ఇట్టే కుబేరులను చేసిపంపావే. మేం అడిగితే ఏడాదివరకూ కనిపెట్టుకు ఉండమంటావా, అబద్ధాలకోరా!’ అంటూ, పదునైన కత్తి పుచ్చుకుని వానిని నిలుపునా రెండు

చెక్కలుగా చీల్చివేశారు! పైగా అతని కళ్ళెబరాన్ని దారిమధ్యలో వేలాడదీశారు!!

ఇలా చేసి, గబగబ పరుగులెత్తిపోయి మొదటి దొంగలజట్టును కలసి, అందరినీ చంపి, వాళ్ళదగ్గిర వుండే ధన ద్రవ్యాలను అపహరించారు. అపహరించిన ధనం వాటాలు తెగలేదు. ఈ రెండవ జట్టు దొంగలలో వాళ్ళలో వాళ్ళకే రెండు కక్షలు ఏర్పడినై. ధనంకోసం రెండుకక్షలవాళ్ళూ పోరాడుకున్నారు.

పోరాటంలో మొత్తం ఒక వెయ్యిమంది నరుక్కుచావగా, చివరకు ఇద్దరే యిద్దరు మిగిలారు. ఇలా మిగిలిన దొంగలిద్దరూ ధనా

న్నంతటినీ సమీపంలోని ఒక అరణ్యంలో దాచిపెట్టారు. అందులో ఒకడు విచ్చుకత్తులతో ఆ ధనానికి కాపలాకాస్తూవుండగా రెండవవాడు తినుబండారాలు తేవటానికని ఊళ్ళోకి వెళ్లాడు.

ధనాగారంవద్ద కూర్చున్న దొంగ “నా నేస్తం వస్తే, అయోచితంగా ఈ ధనంలో పగభాగం కబళించుకపోతాడే. ఎలా?” అనే ఆలోచనతో కుమిలిపొసాగాడు.

అక్కడ—తినుబండారాలు తినుకరావటానికి వెళ్ళిన ఆ దొంగ—“వాడు చస్తే ఈ ధనమంతా నాకే ఉండిపోతుందిగా! కుబేరుడి నయిపోవచ్చుకదా!” అని అనుకున్నాడు. అనుకొని, తనవంతు పదార్థాలు కేటాయించుకుని, తక్కినభాగంలో విషం కలిపివేశాడు.

వీడు పదార్థాలు చేతపట్టుకొని తనబస చేరుకొనేసరికల్లా ఆ రెండవదొంగ వీడిని కనుక్కున పీక తెగవేసి, కళ్ళెబరం దూరంగా విసరివేశాడు! విషం కలిసిన బియ్యం వండుకు తిని, చివరకు వాడూ ప్రాణాలు విడిచాడు!!

ఈవిధంగా బ్రాహ్మడూ, బ్రాహ్మడితో పాటు దొంగలూ అంతా, కలిసి మొత్తంగా చచ్చి పూరుకున్నారు.

ఒకటి రెండు రోజులలో బోధిసత్వుడు దొంగల కీయపలసిన రుసుము చేతపట్టుకు వచ్చాడు. గురువుకొసం చూచాడు. గురువు కానరాలేదు. ఎక్కడ చూచినా ధనమే! ఎక్కడ చూచినా కళేబరాలే!! అప్పుడే అనుకున్నాడు బోధిసత్వుడు—“ఈ బ్రాహ్మడు నామాట చెప్పిపెట్టలేదు. తనకు తోచినంతా చేశాడు. మొన్నటిరోజున ఈ బ్రాహ్మడు మంత్రం జపించి, రత్నాలవర్షం రప్పించే వుంటాడు. దాని ఫలితంగానే అందరూ చచ్చివుంటారు” అని తలిచి, బాటవెంబడే చూచుకొంటూ పోసాగాడు.

కొంతదూరంలో గురువుగారి కళేబరం కనిపించింది. “హయ్యో!—గురువర్యా, నామాట విన్నావుకాదుకద! ఎంతటి గతికి పాల్పడ్డావు!!” అంటూ అతను వాపోయాడు. చితుకులు పోగుచేసి తెచ్చి గురువుకు దహనాదిక్రియలు సలిపాడు. అడవిపువ్వులు పట్టుకవచ్చి ఆ స్థలమందు వుంచి, భక్తి పూర్వకంగా తుదిసారి నమస్కరించాడు.

అక్కడినించి ఇంకా అలా అలా వెళ్లగా మొదటి దొంగలజట్టులోని ఐదువందల మంది శవాలూ కంటపడ్తినై. మరి కొంత దూరంలో రెండవజట్టులో వుండే దొంగల కళేబరాలు పడివున్నాయి.

రెండుతప్ప, బోధిసత్వుడికి తను చూచి వున్న అందరి కళేబరాలూ లెక్కకు సరిగా కనిపించినై. ఐతే ఆ ఇద్దరూ యెక్కడికి తప్పించుకుపోయారా అని ఆలోచించాడు. వాళ్ళు ధనం దోచుకుపోయిన జాడ కనిపెట్టి, అదారినే వెళ్ళగా ఆ దారి బోధిసత్వుణ్ణి ఒక కీకారణ్యంలోకి తీసుకపోయింది. ఆ అరణ్యంలో ధనంమూటలు కనిపించినై. తప్పిపోయారనుకొన్న ఇద్దరు దొంగలలోనూ ఒకడి కళేబరం కనిపించింది.

ఐతే—వాడిపక్కని తినుబండారాలు గల పాత్ర వున్నది. ‘ఓహో, ఇదా సంగతి!’ అని అనుకొన్నాడు బోధిసత్వుడు. ఇంకా

నాలుగడుగులు వేసేసరికి ఒకమూలని ఆ మిగిలివున్న దొంగయొక్క కళ్ళెబరం వేలాడ దీయబడి వున్నది. ఇంకిప్పుడు—ఎవరూ చెప్పనక్కరలేకుండానే, జరిగిన సంగతి అంతా బోధిసత్వుడికి వెబదబినుండి చివరి పరకూ అవగాహనైపోయింది.

ఇదంతాచూచి బోధిసత్వుడు చాలా విచారించాడు : "నా మాట పాటించాడుకాదు గురువుగారు. అంతగా చెప్పిపోయినా, పెడ చెవిని పెట్టాడు. అత్తబుద్ధి సుఖమను కున్నాడు. ఇందుకు ఫలితం?—తనూ నాశన మయ్యాడు, తనతోపాటు ఒక వేయిమంది జనమూ చాపటానికి కారకుడయ్యాడు. ఇతరుల మాట వినక, తమకు తోచిందే మంచిదని అనుకొని పనులు చేసేవాళ్ళకు ఇటువంటి శాస్త్ర జరిగేతీరుతుంది.

"నా గురువుగారు తన మంత్రమహిమ వల్ల భూలోకానికి రప్పించిన ధనసంపద

మానవకొట్టికి ఉపకృతి చేయలేదు సరి కదా, పైగా సంపూతమరణానికి, అంతు లేని వినాశానికి దారితీసింది. కనుక, బుద్ధి వక్రమార్గాన్ని పట్టినప్పుడు మంచిపస్తువుల వల్ల కూడా కీడే కలుగుతుంది. ఆ దోషం పస్తువులో లేదు, బుద్ధిలో వుంది. వక్రబుద్ధి అగ్నిబ్యాళివంటిది. అది ఒకళ్ళ నాశనంతో పోదు. మరి ఎంతమందినో నాశనంచేస్తే గాని ఆ అగ్ని చల్లారదు—ఈ బోధలను బోధిసత్వుడు అరణ్యమంతా మారుమోగే టట్టు ప్రబోధించాడు. తన గురువుగారిని ఉదాహరణగా చూపి, అందరకూ నచ్చే టట్టు చెప్పాడు. బోధిసత్వుని ప్రబోధానికి వనదేవతలు బేబేలు కొట్టారు.

అటుతరువాత ఆ ధనసంపద సంతటినీ బోధిసత్వుడు తన ఆశ్రమానికి తీసుకపోయి, అదంతా లోకోపకారంకోసం వినియోగించి, తరువాత అవతారం చాలించాడు.

ధిల్లీరాజ్యానికి ప్రభువు అనంగపాలుడు. ఆయనకు కమలావతి, రూపసుందరి అని ఇద్దరు కుమార్తెలు. పెద్దామెను అజ్మీరు రాజుకూ, చిన్నామెను కనూజ్ రాజుకూ ఇచ్చి అతివైభవంగా వివాహంచేశాడు. పెండ్లయిన కొద్దికాలానికే ఇద్దరూ సంతాన పతులయ్యారు. కమలావతికి పృథ్వీరాజు, రూపసుందరికి జయచంద్రుడు—ఇద్దరికి మగబిడ్డలే పుట్టారు.

పృథ్వీరాజు అదృష్టవంతుడు. ఏమంటే: తండ్రి తదనంతరం దఖలుపడిన అజ్మీరు రాజ్యంతోపాటు, మగసంతతి లేని తాత అనంగపాలుడు, ధిల్లీరాజ్యాన్నికూడా అతనికి చెందజేశాడు. ఈవిధంగా రెండు గొప్ప రాజ్యాలకు అధిపతి ఐన పృథ్వీరాజు ప్రతిభ సాటిలేనిదిగా ఉన్నదంటే అశ్చర్యం దేనికి? పృథ్వీరాజు ప్రతిభావంతుడు కావటం

ఎంత సహజమో, అతని ప్రతిభకు జయ చంద్రుడు ఈ ర్వ్య చెందటమూ అంత సహజమే. తలవని తలంపుగా ధిల్లీరాజ్యం, తోడి మనుమడైన తనకు తప్పించి పృథ్వీ రాజుకివ్వటం అనూయకు కారణం కాదా? ఈ కారణంచేత జయచంద్రుడు పృథ్వీ రాజుపైన మత్సరం పూనాడు. తనకు లేకుంటే పోయె, పృథ్వీ రాజుకి ధిల్లీ లేకుండావుంటే జయచంద్రునికి తృప్తి అని పెంచింది. ఈ వుద్దేశంతో అతను పృథ్వీ రాజును కష్టాలపాలు చేయాలని, ధిల్లీ రాజ్యం అతనికి లేకుండా చెడగొట్టాలని నిశ్చయించుకొన్నాడు. నిశ్చయించుకొని, అందుకు తగిన సన్నాహాలన్నీ సమకూర్చి సాగాడు. ఈ సంగతి ఇలావుండగా—

జయచంద్రుడికి సంయుక్త అనే చక్కదనాల కూతురున్నది. సంయుక్త సొంద

ర్యాన్నిగురించిన భ్రాతృ దేశదేశాలలో అల్లాకుపోయింది. ఎందరెందరో రాజపుత్రులు ఆమెను చేపట్టడానికి ఉవ్వెళ్ళారారు. అటువంటివారిలో పృథ్వీరాజు కూడా ఒకడు.

ఐతే, పృథ్వీరాజుకూ తక్కినవారికీ తేడా వున్నది: పృథ్వీరాజు సంయుక్తను వరించటమే కాదు, సంయుక్తకూడా మనసులో పృథ్వీరాజును వరించేఉన్నది.

సంయుక్తను గురించిన సంకల్పం ఎప్పుడైతే కలిగిందో ఆ వెంటనే, అతను తనను పెంచి పెద్దచేసిన దాదివద్దకు వెళ్ళాడు. ఆమె పాదాలకు వినయంగా

సమస్కరించాడు. తన వాంఛను వెల్లడించి, రూప పటం చేతికిచ్చాడు.

ఇంతకంటే దాదికిమాత్రం కాపలసిన దేమిటి? సంతోషంతో ఆమె బయటదేరింది. కనూజ్ చేరుకొన్నది. చతురత చూపి అంతఃపురంలో అడుగుపెట్టింది. అదును చూచి పృథ్వీరాజు తనకిచ్చిన రూపపటాన్ని సంయుక్తకు అందించింది.

ఆ రూపపటం పుచ్చుకొని సంయుక్త కన్నులకు అద్దుకొన్నది. "అమ్మా!—నీ మేలు మరువలేను. 'ఏనాటికైనా సంయుక్త పృథ్వీరాజుకే రావ' అని చెప్ప!" అన్నది.

దాది ఇంటికి వెళ్ళి ఈవార్త చెప్పటంతో పృథ్వీరాజు పరవశుడయ్యాడు. సంయుక్త సమ్మతి తెల్పటంవరకు బాగానే వుంది. మరి జయచంద్రుడు ఇందుకు వప్పు కొంటాడా? ఎంతమాత్రం వప్పుకోడని పృథ్వీరాజుకు మొదటనే తెలుసు.

అనుకోన్నట్టుగానే, జయచంద్రుడు తన కుమార్తె వివాహానికి స్వయంవరం చాటింపించాడు. అందరకూ పిలుపులు వచ్చినై కాని, పృథ్వీరాజుకుమట్టుకు రాలేదు.

పైగా, ఇంకొక పనిచేశాడు జయచంద్రుడు—తన కొటగుమ్మానికి కాపలా కాస్తున్నటుగా, పృథ్వీరాజు యొక్క

విగ్రహం తయారుచేయించి, సింహద్వారం వద్ద నిలబెట్టాడు. స్వయంవరానికి వచ్చే రాజపుత్రులందరూ ఈ విగ్రహం చూడటంతో పృథ్వీరాజుకు తీరని అవమానం కలుగుతుందని, ఈవిధంగా తన అక్కను తీరుతుందికదా అని ఆశించాడు.

ఐతే జయచంద్రుని ఆశ ఫలించలేదు. జయమాలను చేత పట్టుకొని వచ్చిన సంయుక్త దర్బారులో ఆసీనులైవున్న రాజపుత్రులందరివంకా ఒక్కసారి చూచింది. అప్పుడు అందరూ తమతమ అందచందాలను చూచుకొని మురిసిపోసాగారు. దర్బారు చుట్టూతా తిరిగింది. తిన్నగా పోయి సింహద్వారంవద్ద ఉన్న పృథ్వీరాజు ప్రతిమకు జయమాలను వేసింది!

వేయడమేమిటి!—మెరపు మెరసి వెలిసి నట్టుగా పృథ్వీరాజు రానేవచ్చాడు. ఒక్క తృటిలో సంయుక్తను గుర్రంమీద ఎక్కించుకొని ఉడాయించాడు!! ఇకేముంది—? సంయుక్త ఢిల్లీకొటకు చేరిపోయింది! సంయుక్త ఇప్పుడు 'రాణి సంయుక్త'గా మారిపోయింది!!

'అబ్బా, ఎంత పని జరిగింది!' అని విస్మయంపొందాడు జయచంద్రుడు. ఉగ్రుడయ్యాడు. కాని చేసేదేముంది? లేకేమి!—

మనసులోని కార్యజ్ఞం ఇప్పుడు మరింత పెచ్చరిల్లింది. కసితిర్చుకొనే అదనుకొనం కాచుకొని కూర్చున్నాడు.

అనాడు జయచంద్రుని ఆశ ఫలించక పోయినా, ఇప్పుడు గప్పమని ఒక తరుణం కలిసివచ్చింది. మహమ్మదుగోరి మనదేశం మీదికి ముమ్మరంగా ఎత్తివచ్చాడు. ఇళ్ళు తగులబెట్టాడు, ఊళ్ళు కొల్లగొట్టాడు, గుళ్ళూ గోపురాలూ నెల కూల్చాడు. కనబడిన హిందువులనల్లా కత్తికి బలిచేశాడు.

ఈ విధంగా భారతావని సర్వనాశనం కావటాన్ని పృథ్వీరాజు భరించలేక పోయాడు. తన చేతికింది సామంతుల నంద

రిని సమావేశపరిచాడు. స్థితగతులు వెల్లడించాడు. దేశగౌరవం కాపాడటంలో శాయశక్తులా తోడుపడండని వేడుకొన్నాడు.

అందరూ అతని మాటను శిరసావహించారు. ఒక్క జయచంద్రుడే పాటించలేదు. సామంతులందరూ సాయపడటంతో పృథ్వీరాజుకు గొప్పబలం చేకూరింది. ఆ దెబ్బతో శత్రువును తిరిగి చూడకుండా తరిమికొట్టాడు!

యుద్ధంలో ఓడిపోయిన గోరి చెబ్బతిన్న పాములాగా కక్ష తీర్చుకోవటానికని సిద్ధం చేసుకొన్నాడు. గోరి సిద్ధపడటం సహజ సిద్ధమే. ఐతే, గోరి ఓటమి తన ఓటమిగానే

భావించాడు జయచంద్రుడు. గోరికంటే ఎన్నో మడుగులు ఎక్కువగా విచారించాడు. ఇప్పుడు పృథ్వీరాజును చిత్తుచేయటం ఎలాగా అని ఆతనికంటే ఇతనే ఎక్కువ ఆత్రం చూపాడు.

ఈ ఆత్రంతో జయచంద్రుడు సమయం కనిపెట్టి సామంతులను చీలదీశాడు. పృథ్వీరాజంటే రోత పుట్టేటటు వారికి నూరి పోశాడు. ఇలా చేయగలిగిన తన సమర్థతకు జయచంద్రుడు విజయగర్వం పొందాడు. ఐనా తృప్తిలేకపోయింది.

'జన్మశత్రుడైన పృథ్వీరాజును తలయొత్తుకోకుండా లొంగదీయాలి. ఇది ఎలా సాధ్యమవుతుంది?'—ఇదే ఎంతసేపూ అతని యోచన. ఈ ఆలోచనలో మునిగి డేరాలో కూర్చునివుండగా, జయచంద్రుణ్ణి వెతకి కొంటూ ఒక సైనికుడు వచ్చాడు.

జయచంద్రుడు ఏకాంతంగా వుండే సమయంలో, ఆ సైనికుని వేషంలో వున్న సంయుక్త తండ్రి పాదాలపై పడింది. "నాయనా!—ఇప్పటికే దేశం సర్వనాశనమయింది. కుట్రలు నిలుపు చెయ్యి. కార్పణ్యం మాను. కారుణ్యం వహించు, కులగౌరవం నిలబెట్టు. దూరంయోచించు!" అంటూ అనేకవిధాల బతిమాలుకొన్నది.

ఈ హుం. పరమ మూర్ఖుడైన జయ
చంద్రునికి ఇదేమీ చెవికెక్కలేదు.

"కుటుంబద్రోహి!—నువ్వే దీనికంతకూ
మూలం, చీ—పో—నా యెదట లే!" అని
కసరికొట్టి అటనుండి గిరుక్కున లేచి వెళ్లి
పోయాడు.

చివికి శిథిలమైన హృదయంతో ఇల్లు
చేరుకొన్నది సంయుక్త.

పొరుషుకాలి దన పృథ్వీరాజు పోరు
మానలేదు. ఇప్పుడు సామంతులందరూ
అతనికి ప్రతికక్షులయ్యారు. అతనిదా
ఒంటిపాటు. అందుచేత సహధర్మచారిణి
సంయుక్తకూడా ఈసారి రణరంగానికి ఊరికి
తన విధి నెరవేర్చుకోవలసి వచ్చింది.

ఏమైతేనేం, దశ మరలిన పృథ్వీరాజుకు
పతనం తప్పలేదు. చివరిపరకు శక్తిచూపి,
అతడు శాశ్వతంగా పడిపోయాడు! రాజు
పడిపోవటంతో రాచస్థిలకు రక్షణ కొరవ

డింది. రక్షణ లేకపోయినా వారికి శిక్షణ
తక్కువకాలేదు.

సంయుక్త వెంటనే సహగమనానికి
సిద్ధంచేసుకొన్నది. తోడి మహిళలనందరినీ
తయారుచేసింది. ఈవిధంగా వారు గుక్కెడు
ప్రాణానికి ఆశించక, రాజస్థాన ఖ్యాతిని
నిలిపి త్యాగధనులయ్యారు. రాజస్థాన
చరిత్రలో సంయుక్త పృథ్వీరాజుల పేర్లు
స్వర్ణాక్షరాలతో లిఖితమైనాయి.

తన కల ఫలించటమే దీక్షగా పెట్టు
కొన్న మూర్ఖుడు జయచంద్రుడు. వానికి
తగిన శాస్త్ర జరిగే తీరింది. కాలసర్పంవంటి
మహమ్మదు గోరీ తన పని తీరగానే వానిని
కన్ను పొడిచాడు. రాజ్యం లాగికొని పుచ్చే
ఎగురగొట్టించడంకంటే కావలసిన శిక్ష
మరి యేమిటి వుంటుంది? జయచంద్రుని
పంటి కుట్రదారునకూ దేశద్రోహికి ఇదొక
శిక్ష కానేకాదనుకొన్నారు లోకులు.

ప్రకృతిలో వెలుగులు

మన పండగలూ పబ్బాలూ, అన్నిటికీ వెలుగు ముఖ్యం. అందుకనే తప్పక దీపారాధన చేస్తాము. వెలుగు జీవితానికే ఆధారమైవుంది. ఈ మాటను రుజువు

పరచటానికి ప్రకృతిలో అనేక చిత్రాలున్నవి.

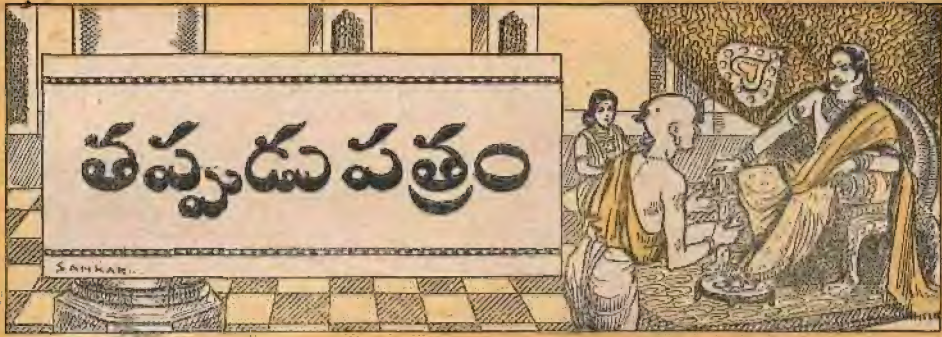
అందరకూ తెలిసినవి మిణుగురుపురుగులు. అమావాస్యనాటి కటిక చీకటిలో కూడా ఇవి చుక్కలలాగా మెరుస్తూవుండటం మనం ఎరుగుదుము. వీటిని కొన్ని పతులు పట్టుకపోయి వెలుగు కోసం వాటి గూళ్ళలో పొదుగుకుంటాయి.

ఇటువంటిదే కస్తూరిపురుగు. చాలా అందంగా చూడ ముచ్చటగా వుంటుంది. దీని

ఒంటినుండి మిణుకుమిణుకుమని చక్కటి వెలుగు వస్తుంది. వీటినిగురించిన వింత యేమిటంటే—3, లేక 4 పురుగులను ఒక గజగట్టంలో వేసినట్లయితే, అవి ఇచ్చే వెలుతురుకు, ఒక పుస్తకం పట్టుకు కూర్చుని చక్కా చదువుకోవచ్చు నన్నమాట! సరస్వతిజెగ్గని మీరు చూచే వుంటారు. ఇది పాకుతున్నంతమేరా మతావీవెలుగువంటి వెలుగు ప్రకాశిస్తూనే వుంటుంది.

పోతే—సహజమైన వెలుగునిచ్చే కొన్ని జలచరాలుకూడా ఉన్నాయి. 'స్టోమియా నెటోవా' అనీ, 'సయేనియన్' అనీ రెండు రకాల వెలుగునిచ్చే చేపలున్నాయి. బొమ్మలో చూడండి. గుండ్రపాటి రంధ్రాలుగా కనబడే ఆ అన్నిటినుండి చక్కటి వెలుగు—లాంతరునుండివచ్చే వెలుతురులాగానే వెలువడి, సముద్రపు అడుగుభాగంలో ఎంతో ప్రదేశానికి వెలుగు నిస్తాయి. 'జెల్లి' చేప లనేవాటికి, తలమీద వెలుగునిచ్చే దీపాలవంటివి ఉన్నై.

యశస్కరుడు కాశ్మీరదేశాన్ని పరిపాలించే కాలంలో—మాటల మాయపల్ల, కష్టపడి సంపాదించుకొన్న ధనాన్ని కాజేసినవాని కథను చదివి ఉన్నాంకదా !

మరొకప్పుడు—ఒక రోజున, న్యాయ శాఖకు సంబంధించిన ఉద్యోగులు వచ్చి “ప్రభూ!—ఒక బ్రాహ్మడు మన దివాణంలో ప్రాయోగపత్రం చేస్తున్నాడు” అని చెప్పారు.

తక్షణమే రాజు ఆ బ్రాహ్మణ్ణి పిలిపించి, “మీ ఫిర్యాదు యేమిటండీ?” అని అడిగాడు. ఇందుకు ఆ బ్రాహ్మడు ఇలా సంజాయిషీ చెప్పకొన్నాడు :

“కాశ్మీరదేశ ముఖ్యపట్టణమైన శ్రీనగరపు శ్రీమంతులలో నేనొకడను. ఐతే—కాలం మారింది. స్థితిగతులు మారినై. అస్తులు తరిగిపోయినై. అప్పులు చుట్టుకొన్నాయి. ఇల్లా వాకిలి, తోచా దెడ్డి అన్నీ

అమ్మేసి, బ్రతుకుతెరుపుకోసం ఎక్కడికన్నా పోవామని నిశ్చయించుకొన్నాను.

“ఆ పూరిలోనే ఒక వర్తకుడు నా అస్తి సంతటినీ కొనుక్కున్నాడు. ఐతే—తోటలో వుండే ఒక దిగుడుబావిమాత్రం అమ్మివేయకుండా నా భార్యకోసమని అట్టెపెట్టాను. ఎండాకాలంలో తోటమాలీలు ఈ బావిలో నీళ్ళే తోడిపోసుకొని పూలమొక్కలు తడుపుకొంటారు. ఇలా వాళ్ళు బావినిళ్ళు వాడుకున్నందుకు, ఏటా శిస్తురూపకంగా కొంత ప్రతిఫలం చెల్లిస్తూ వుంటారు. ఇలా వచ్చే ఆదాయంతో నా భార్యకు సుఖంగా భుక్తి గడచిపోతుందనే వుద్దేశంతోనే బావిని కేటాయించి అట్టెపెట్టండి. నా భార్య భుక్తి విషయంలో ఇటువంటి ఏర్పాటు చేశాను కదా అనే తృప్తితో, వెనక దిగులు ఏమీ పెట్టుకోకుండా దేశాంతరం వెళ్ళి పోయాను.

“ఇరవైయ్యేళ్ల తరువాత, కొంత సంపాదనతో, మళ్ళీ దేశానికి తిరిగివచ్చాను. తిరిగివచ్చి చూసేసరికి నా భార్య యెవరింటిలోనో చాకిరి చేసుకొని పొట్టపోసుకొంటున్నట్టు తెలియవచ్చింది.

“ఈ మాట తెలియగానే నాకు కొపమూ వచ్చింది, దుఃఖమూ పొరలివచ్చింది. వెంటనే నా భార్యను పిలిపించి, “నీ భుక్తికి తగిన యేర్పాటు నేను చేసేవెళ్లాను కదా! ఇప్పు డిగతి వట్టటం ఎందుచేత?” అని అడిగాను.

“అందుకామె ‘మీరు దేశాంతరం వెళ్ళాక నేను ఆ దిగుడుబావిదగ్గరకు

వెళ్ళాను. వెళ్ళేసరికి, మన ఇల్లు కొన్న పర్తకుడు నన్ను నానామాటలూ అని, చావగొట్టి, బయటకు సాగనంపాడు. అడదాన్ని. వించెయ్యగలను...?’ అంటూ తన గోడు వలపోసుకొన్నది.

“వెంటనే న్యాయాధిపతులవద్దకు వెళ్లి, ప్రాయోపవేశం చేసి, ‘దుష్టుడైన ఆ పర్తకుడు నా సూతిని అన్యాయంగా పశపరుచుకొన్నాడు’ అని ఫిర్యాదుచేశాను. అంతా విని, ఉద్యోగులు పర్తకునిదే న్యాయమని తీర్పుచెప్పారు. అందుచేత, నా సూతిమీద నాకున్న అధికారం నేను వదులుకొవలసి వచ్చింది.

“ఇలా ఎంతమంది పెద్దమనుష్యుల వద్దకు వెళ్ళి చెప్పకొన్నా, అందరూకూడా పర్తకుడిపక్షాన్నే తీర్పు చెబుతూపచ్చారు” అంటూ, జరిగిన సంగతిఅంతా చెప్పాడు.

చెప్పి “మహారాజా!-నేను కేవలమూ అమాయకుణ్ణి. ఈ దావాలూ ఫిర్యాదులూ ఏమీ తెలియనివాణ్ణి. అప్పుడూ యిప్పుడూ నాది ఒక్కటేమాట: ఇల్లూ దొడ్డి మాత్రమే ఆ పర్తకునికి అమ్మానుకాని, పెరటోపుండే బావిమట్టుకు అమ్మనేలేదని ప్రమాణించేసి చెబుతున్నాను. కనుక, ఈ విషయంలో ఏలిక న్యాయం అనుగ్రహించకపోయి

నట్టియితే, ఈ రాజద్వారంవద్ద ప్రాణాలు విడవడంతప్ప గత్యంతరంలేదు" అన్నాడు.

* * *

మరునాడు యశస్కరుడు విచారణకు కూర్చున్నాడు. వాది, ప్రతివాది, సాక్షులు, ఇదివరలో ఈ ఖర్వాడు విచారణచేసి తిర్పు లిచ్చిన అధికారులు—అందరూ రాజాజ్ఞా ప్రకారం హజరయ్యారు.

‘విచారణ ఎలా జరిగిందీ?’ అని రాజు చేసిన ప్రశ్నకు, న్యాయాధిపతులు ఇలా చెప్పారు: ప్రభూ!—మేము ప్రతిసారీ న్యాయంగానే విచారణచేసి తిర్పుచెప్పాము. దుష్టుబుద్ధి గల ఈ బ్రాహ్మడు మా తిర్పులను పాటించటంలేదు. అసలు క్రయ పత్రమే కల్పితమని చెప్పటానికికూడా సాహసిస్తున్నాడతను.’

అప్పుడు రాజు పత్రం తిసుకొని పరిశీలనగా చూచాడు. ‘కూపసహితముగా ఇల్లా, తోటా విక్రయించడమైనది...’ అని అందులో స్పష్టంగా వ్రాసివున్నది.

అలోచించాడు రాజు. తరువాత సభలో ఉన్నవారితో అడిగి చూడటాడు తూకూర్చున్నాడు. మాటల సందర్భంలో రత్నాల ప్రసక్తి వచ్చింది. రాజు, అక్కడ ఉన్నవారి ఉంగరాలు తిసుకొని, వాటిలోని

ఆభరణాలను కుతూహలంతో పరిశీలించ సాగాడు.

అతరువాత, సరదాగా మాటాడుతూనే, నవ్వుతూ నవ్వుతూ, ఇతరులవద్దనుంచి తిను కున్నట్లే, ప్రతివాది ఐన వర్తకునిదగ్గర కూడా ఉంగరం అడిగి తినుకొన్నాడు.

అలా, ఇవతలకి వచ్చేసిన యశస్కరుడు, ఆ ఉంగరాన్ని భటునివేటి కిచ్చి “ఈ వుంగరం తిసుకొని నువ్వు వర్తకుని ఇంటికి వెళ్ళు. వర్తకుని గుమాస్తాను కలుసుకో. ఈ ఉంగరం ఆనవాలు చూపించి, ఇదుగో ఫలానా సంవత్సరపు జమాకర్చుల చిత్తా కావాలని అడిగిపట్టుకురా” అని

చెప్పిపంపాడు. ఆ కాలంలో ఇలా నష్టకం కలగటానికిని అనవాలుగా ఇచ్చే వస్తువును 'అభిజ్ఞానము' అనేవాళ్ళు.

రాజుగారి నవుకరు వర్తకుని ఇంటికి వెళ్ళి, 'అభిజ్ఞానం' గుమాస్తాకు ఇచ్చి, చిత్తా పుస్తకం ఇమ్మని అడిగాడు. గుమాస్తా ఏ విధంగానూ సందేహపడటానికి అవకాశం లేకపోయింది. అతడా ఉంగరాన్ని దగ్గర ఉంచుకొని, కావలసిన చిత్తా ఇచ్చిపంపాడు.

చిరా రాగానే, యశస్కరుడు జాగ్రత్తగా చూచాడు. పడ్డల మధ్యని ఒకచోట—ఆ క్రయదస్త్రావేజు వ్రాసిన లేఖరికి వేయి రూపాయలిచ్చినట్టు కర్చు కనపడింది.

పత్రం వ్రాసిన లేఖరికి ఇంత సొమ్ము ఇవ్వటమనేది రాజుకు విడ్డూరంగా తోచింది. "వర్తకుడు ఇలా చేయటానికి కారణం ఏమైవుంటుందీ?" అని కొంచెం నిదానంతో యోచించాడు. కిటుకు బోధ

పడింది. తక్షణమే రాజు దర్బారులోని అందరికీ ఆ చిరా చూపించాడు, పత్రం వ్రాసిన లేఖరిని పిలిపించి ప్రశ్నించాడు.

"మహాప్రభూ!—అపరాధం మన్నించాలి. నేను వర్తకునివద్దనుండి వేయి రూపాయాలు తీసుకున్నమాట వాస్తవం. తీసుకుని, "కూపరహితముగా" అన్న మాటను "కూపనహితముగా" అని డిద్ది, మార్చి వ్రాసినమాటా నిజమే. ప్రభువులు దయామయులు. క్షమించాలి..." అంటూ, పాదాలమీద పడ్డాడు.

వర్తకుని మోసం రుజువయింది. లోగడ తీర్చులిచ్చిన న్యాయాధిపతులందరూ తెల్ల బోయారు. పట్టుబడిన లేఖరిని రాజు క్షమించి వదిలాడు. వర్తకుడు కొన్న ఇల్లూ పెరడూ అంతా వాదింపన బ్రాహ్మడికి ఇప్పించివేసి, అపరాధింపన వర్తకుణ్ణి రాజ్యంలోనించి వెళ్ళగొట్టించాడు.

రంగులబొమ్మ కథ - 4

ఇప్పుడు గంగన్న మంచి గమ్మత్తుచేశాడు. అనవాలు ఏమీ తెలియకుండా వేషం పూర్తిగా మార్చివేసి, మళ్ళీ రాక్షసుని కోటకు చేరుకొన్నాడు. చేరుకున్నాడేకాని, అక్కడ వుండే అప్పరస కొత్తగా వచ్చిన ఈ కుర్రవానిని దరి చేరనీయలేదు. “అబ్బాయీ!—చూడగా, నవ్వురాని కాలంగా కనిపిస్తున్నది. మొన్నను నీవంట కుర్రవాడికే, పోనీఅని కనికరించి జాగా యిస్తే, మా యజమానిని ఏమర్పి బంగారుకొడిని కాజేసిపోయాడు..” అని ఇంకా ఏమో అనేటంతలోనే మళ్ళీ రంకెలు వేసుకొంటూ రాక్షసరాజు ప్రవేశించాడు. జాలిగుండె గల అప్పరస ఈ కుర్రవానిని దయతలించి రహస్యస్థలంలో దాచివేసింది.

‘నరవాసన! నరవాసన!!—’ అంటూ జ్వాలాముఖుడు హుంకరించాడు. భార్య మందలించి వానికి భోజనంపెట్టింది. భోజనం కాగానే “ఏవి, నా ధనపు సంచులు!” అన్నాడు. కొన్ని కాళీసంచులు తెచ్చి భార్య వాని ఎదట పెట్టింది. “కురిపించు!—కనకవర్షం కురిపించు!!” అంటూ, ఆ సంచులు తలకిందుగా పట్టుకొన్నాడు. జలజలమని రకరకాల వెండి, బంగారు నాణాలు లెక్కలేకుండా వర్షింపసాగినై.

అలా వర్షించిన ఆ ధనమంతా ఒక బ్రహ్మాండమైన పర్వతంలాగా పోగు వడింది. ఆ ధనరాని ధగధగ మెరిసిపోతూ, చూస్తే కన్నులు జిగాలు మంటున్నాయి! ఇటువంటి అకర్తవ్యమైన సౌందర్యాన్ని చూచి అనందిస్తూనే జ్వాలాముఖుడు నిద్రపోయాడు.

ఇదంతా కనిపెట్టుతూవుండిన గంగన్న ఒడుపుచూచి, చడి చప్పుడు చేయ కుండా మహిమగల ఆ సంచులు చేతపట్టుకొని ఉడాయించాడు. ఇంటిదగ్గర కనిపెట్టుకొనివున్న గంగన్నతల్లి, వాడు తెచ్చే ఈ ధనం చూచి ఎంతో ఆనం దించింది. ఐతే, ఫలానా కోటనుండి ఇవన్నీ కాజేసి తెస్తున్నట్టు తెలియగానే, అమె కొడుకును మందలించసాగింది: ‘వాజమ్మా!—ఎన్నడూ ఆ కోటకు పోబోకునుమా!—ప్రాణానికే అపాయం కలుగుతుంది’ అని ఎన్నేవిధాల నూరిపోసింది.

ఐనా, గంగన్న దృష్టిఅంతా ఆ రాక్షసరాజుమీదనే ఉండె. వాడిని ఎలా జయించటమా అనేదే గంగన్నకు పట్టుకొన్న దీక్ష!

డి. ఎల్. వెంకటచలపతి - బెంగళూరు

ఫోటో వ్యాఖ్యల పోటీ

::

బహుమానం రు. 10 లు

1954 జనవరి నెల సంచికలో ప్రకటింపబడే ఫోటోలకు నమూనాలు

★ పై ఫోటోలకు సరిబస వ్యాఖ్యలు ఒక్క మాటలోగానీ, చిన్న వాక్యంతోగానీ కావాలి. రెండు వ్యాఖ్యలకూ సంబంధం వుండాలి.

★ నవంబర్ 10-వ తేదీలోగా వ్యాఖ్యలు మాకు చేరాలి. తరువాత చేరే వ్యాఖ్యలు ఎంతమాత్రమూ పరిశీలించబడవు.

★ మాకు చేరిన వ్యాఖ్యలలో అత్యుత్తమంగా వున్న సెట్టుకు (రెండు వ్యాఖ్యలకు కలిపి) రు. 10/-లు బహుమానం.

★ వ్యాఖ్యలు రెండూ ఒకపోస్తుకార్చుపైన వాసి, ఈ ఆద్రమకు సంపాది:-చందమామ పోటో వ్యాఖ్యల పోటీ, మద్రాసు-26.

డిశంబరు నెల చందమామలో

ప్రచురింపబడే ఫోటోలకుగాను, ఈ దిగువ ఉత్తమవ్యాఖ్యలకు బహుమతి యివ్వడమైనది.

మొదటి ఫోటో: పూలరంగడు | రెండవ ఫోటో: తోడుదొంగలు

పంపినవారు: ఆర్. ఎస్. జాన్, పాల్స్ ఓల్డింగ్ - విజయనగరం

బహుమతిపొందిన ఈ వ్యాఖ్యలు, పంపినవారి పేరుతోనూ డిశంబరు నెలలో ప్రచురిస్తాము. బహుమతి మొత్తం రూ. 10/- డిశంబరు సంచిక వెలువడిన వెంటనే పంపబడుతుంది.

ప స్కూంది!
విజయ వారి
చంద్రహారం

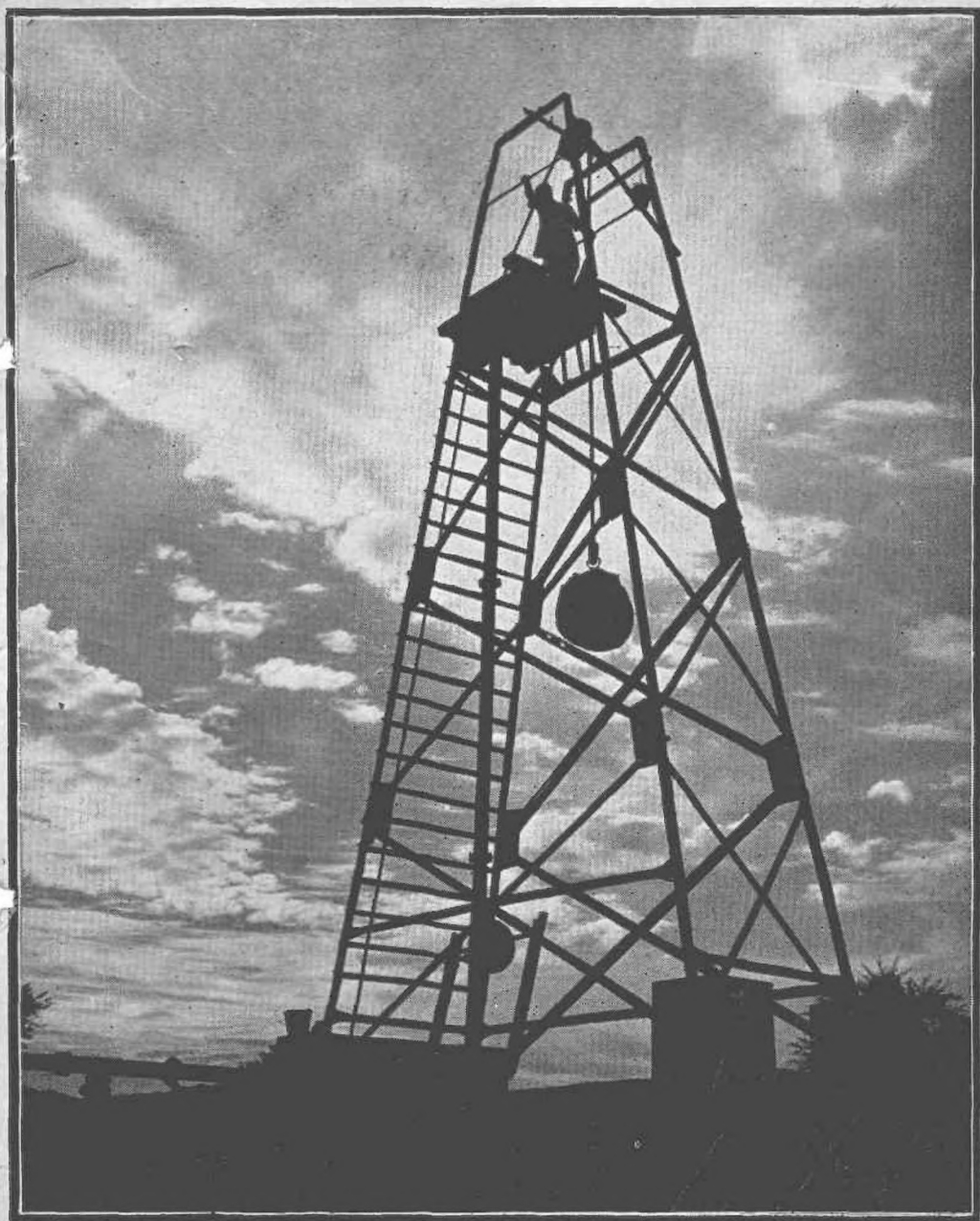
డైరెక్టర్
కె. కామేశ్వరరావు, బి.ఎ.

నిర్మాతలు... నాగిరెడ్డి ఆ చక్రపాణి

N 44

Printed by B. NAGI REDDI at the B. N. K. Press Ltd., Madras 26, and Published by him for Chandamama Publications, Madras 26, Controlling Editor: SRI CHAKRAPANI.

బహుమతి
పొందిన వ్యాఖ్య

కుడను పంపు

59

పంపనవారు :
టి. దైవాధీనం - నర్సింగి

